ЗВЯЗДА

26 чэрвеня 1996 г. серада, № 161 (22964)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

РОЗГАЛАС

ВЫШЭЙШЫ САВЕТ СУПОЛЬНІЦТВА ДЭКЛАРАВАЎ РОЎНЫЯ ПРАВЫ ГРАМАДЗЯН БЕЛАРУСІ І РАСІІ

На пасяджэнні Вышэйшага савета Супольніцтва, што адбылося 22 чэрвеня ў Брэсце, прыняты рашэнні, якія маюць вялікае значэнне для эканомікі і сацыяльнай сферы Беларусі і Расіі.

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Кабінеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, грамадзянам Беларусі і Расіі на тэрыторыі абедзвюх дзяржаў прадастаўлены роўныя правы па працаўладкаванню, аплаце працы, у галіне аховы здароўя і адукацыі. У выпадку неабходнасці грамадзяне абедзвюх краін змогуць беспераашкодна абмяняць свае жыллё. Такім чынам, у дапаўненне да ўжо фарміруемага рынку працы ў перспектыве дабавіцца і агульны рынак жылля. Прэзідэнтамі Расіі і Беларусі ўзгоднены таксама сумесныя мерапрыемствы па пераадоленню вынікаў чарнобыльскай катастрофы. Акрамя таго, намечаны меры па падтрымцы ветэранаў, фінансаванню рэстаўрацыі мемарыяла «Брэсцкая крэпасць-герой».

Делегацыямі дзвюх краін зацверджаны Статут Вышэйшага савета Супольніцтва Беларусі і Расіі, а таксама прынята рашэнне аб стварэнні Мытнага камітэта Супольніцтва, старшынёй якога назначаны Анатоль Кругляк.

Вадзім МІЛІЦЫН, БЕЛТА.

ХЛЕБ — ШТО ЁСЦЬ ДАРАЖЭЙ...

На рашэнню мясцовага аблвыканкома (нагадаем, што падобныя рашэнні зараз прымаюць самастойна ў кожнай вобласці) з 21 чэрвеня на пяць працэнтаў падаражэлі хлебабулачныя і кандытарскія вырабы аб'яднання «Гроднахлебпром». З назначанай даты гандлёвая надбаўка да розничных цэн зменіцца з 10 на 15 працэнтаў (гэтыя лічбы датычацца горада, для вёскі памер надбаўкі захаваўся ранейшым — 20 працэнтаў).

Такім чынам свае праблемы найперш вырашыў гандаль, таму ў бліжэйшы час (спецыялісты аб'яднання гэта не адмаўляюць) цалкам верагоднае яшчэ адно павышэнне кошту хлеба ў Гродне — на гэты раз з мэтай кампенсацыі выдаткаў саміх вытворцаў. Дарэчы, аблвыканком ужо ў бліжэйшы час павінен разгледзець прапанову аб'яднання аб павышэнні адпускных цэн на хлеб на 100 рублёў з бохана. Нагадаем, што зараз самы танны хлеб у Гродне «Прыдняпроўскі» — каштуе 2600 рублёў.

Што датычыцца кошту хлеба ў краіне ў цэлым, дык пакуль што адбываецца толькі штомесячнае павелічэнне, звязанае з інфляцыяй. На словах работнікаў гэтай галіны, штуршком да паскарэння працэсу могуць стаць найперш новыя цэны на муку, якія зменяцца яшчэ напярэдадні новага ўраджаю, але ўсё залежыць у кожным асобным выпадку ад пэўных абставінаў. Напрыклад, у Мінску ёсць запасы мукі, таму павелічэнне кошту жытняга хлеба ў ліпені хутчэй за ўсё не будзе.

Сяргей РАСОЛЬКА.

СУБОТНІ СМЕРЧ НА ПІНШЧЫНЕ

Як ужо паведамлялася, над гарадскім пасёлкам Лагішын мінулым суботнім надвячоркам пранёсся страшэнны смерч. Магутнай, ураганнай сілы вецер парваў лініі сувязі, электраперадач, цалкам разваліў тры жылыя дамы. Таксама сарваны дахі з дзесяткаў жылых і гаспадарчых пабудоў. Доўжылася гэта бяда літаральна сем хвілін.

З просьбай пракаменціраваць сітуацыю «Звязда» звярнулася да старшыні Пінскага райвыканкома Васіля Васільевіча Дваранінoвіча.

— Паводле папярэдніх падлікаў, матэрыяльныя страты складаюць 2,5 мільярда рублёў. Чалавечых ахвяр, на шчасце, няма. Ужо ў нядзелю раніцай запрацаваў штаб па ліквідацыі вынікаў стыхійнага бедства. Першае, за што ўзяліся, — пошук будаўнічых матэрыялаў. Зразумела, што ў калгасе «Беларусь», які знаходзіцца ў Лагішыне, грошай няма. Будматэрыялы выдзяляюць «напавер». Дзякуй за шыфер, рубероід ПМК-23, міжрайсельгасбуду, Ваўкавыскаму цэментна-шыфернаму заводу, іншым прадпрыемствам.

— **Дарэчы, колькі ўсяго шыферу спатрэбілася?**

— 11 тысяч лістоў.

— **І што ўжо зроблена за гэтыя дні?**

— Ужо завершаны рамонт жылля, іншых пабудоў.

— **Як так хутка ўдалося з усім управіцца?**

— Усе навакольныя гаспадаркі выдзелілі будаўнікоў. Адначасова, лічы што, рамантаваліся ўсе дамы.

— **А як будзеце разлічвацца за ўзятыя «напавер» будматэрыялы?**

— Спадзяёмся на падтрымку з рэспубліканскага, абласнога бюджэту.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ДРУГІ ЎКОЛ — НЕПРЫЕМНАЯ НЕАБХОДНАСЦЬ

96 выпадкаў захворвання на дыфтэрыю было адзначана ў рэспубліцы за мінулыя 5 месяцаў. Таму, нават праведзеная ў Беларусі ў маі процідыфтэрыйная кампанія падстаў для заспакаення не дае. Тым больш, што 8 працэнтаў насельніцтва, якое падлягае вакцынацыі, да паліклінік так і не дайшлі. А астатнім 92 працэнтам свядомага насельніцтва нашай краіны небяспека захворвання на дыфтэрыю перастане пагражаць толькі пры ўмове выканання імі паўторнай прывіўкі. Нагадаем, што курс вакцынацыі дарослых складаецца з дзвюх (!) прывівак з наступнай рэвакцынацыяй. Калі прапусціць указаны спецыялістамі тэрмін 30 — 45 дзён пасля першай прывіўкі, дзеянне першай страціць сілу і вашы «пакуты» марна прападуць. Таму медыкі настойліва рэкамендуюць усім, хто прайшоў у маі вакцынацыю, своечасова звярнуцца да ўрачоў і атрымаць другую «порцыю» вакцыны. Дарэчы, тым, хто праігнараваў гэта мерапрыемства ў час правядзення масавай кампаніі, спецыялісты будуць таксама вельмі рады.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ГАЗ МОЖА СТАЦЬ НЕ ТОЛЬКІ ВЫРАТАВАЛЬНІКАМ, АЛЕ І ЗАБОЙЦАМ

Жудасная трагедыя адбылася днямі ў адной са слонімскіх «хрушчовак». Дзве сястры прыехалі з вёскі на кватэру адной з іх, каб памыцца. Аднак у абяцаны час назад не вярнуліся. Трэцяя сястра занепакоілася.

Патэлефанаваўшы па суседзях і не атрымаўшы ніякіх звестак пра сваю радню, яна паехала ў Слонім. Адчыняе кватэру, а там — тры трупы. У ваннай працуе газавая калонка, цячэ вада... Як засведчыла пазней экспертыза, прычынай смерці дзвюх жанчын і чатырохгадовага сына адной з іх стала атручэнне чадным газам — выцяжная вентыляцыя не працавала, фортка ў кватэры была зачынена.

Дарэчы, у Слоніме гэта не першы выпадак, калі няспраўнасць газавай калонкі цягне за сабой бяду. Менавіта па гэтай прычыне спынілася жыццё турэцкага будаўніка з фірмы «Энка».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ПРАМАЯ ЛІНІЯ

«ВЫРАТАВАННЕ»

«Звязда» і Беларускі дабрачынны фонд «Дзецям Чарнобыля» праводзяць сумесную акцыю па выяўленню і адпраўцы на аздараўленне за мяжу дзяцей, у першую чаргу з глыбінкі, якія атрымалі захворванні ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС і зусім альбо ў апошнія год-два не праходзілі лячэння.

Зварот «Звязды» выклікаў вялікую чытацкую пошту. У ходзе правядзення акцыі ўзнікла процьма пытанняў. Ці ўсе дзеці паедуць на аздараўленне? А якія краіны будуць прымаць беларускіх хлопчыкаў і дзяўчынак? Як удзел у рабоце фонду прымаюць на грамадскіх пачатках бацькі і проста людзі, якім неабыякавы лёс нашых дзяцей?

На гэтыя і многія іншыя пытанні непасрэдна вам, паважаныя чытачы, сёння, 26 чэрвеня, з 12 да 14 гадзін адкажа старшыня БДФ «Дзецям Чарнобыля» Генадзь Грушавы. «Прамую лінію» з ім «Звязда» праводзіць па тэлефонах: 32-38-92, 32-38-21.

АФІЦЫЯЛЬНЫ КУРС НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ВАЛЮТЫ ІСТОТНА НЕ ЗМЕНІЦЦА

Значнай дэвальвацыі беларускага рубля, якой чакаюць многія ў бліжэйшы час, не адбудзецца. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка, які хутка падпіша ўказ, што датычыць рэгулявання курса нацыянальнай валюты.

Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, урад распрацоўвае прыкладную праграму для таго, каб знізіць інфляцыю. Паводле слоў Прэзідэнта, дэвальвацыя беларускага рубля выклікала б рэзкі рост цэн. «Курса ў 15—17 тысяч «зайчыкаў» за адзін долар не будзе ў самай агляднай будучыні», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

ТВАЁ ЖЫЛЛЁ — ТАБЕ І ПЛАЦІЦЬ. А ДЗЕ Ж УЗЯЦЬ ГРОШЫ?

Далёка яшчэ нам, спадары, да рэалізацыі прынцыпу сацыяльнай справядлівасці. Добра, што хоць памятаем пра яго і імкнёмся неяк дапамагчы нашым неўладкаваным збяднелым грамадзянам — пенсіянерам, беспрацоўным, студэнтам.

Бо хто ж ім дапаможа, як не дзяржава. Не на вуліцу ж з нажом выходзіць, калі настае тэрмін плаціць за камунальныя паслугі. У гэтым выпадку трэба звяртацца непасрэдна ў родны ЖЭС, каб там пералічылі ўвесь даход вашай сям'і і вырашылі пытанне аб памеры плацяжоў. Калі яны складаюць больш за 15 працэнтаў вашага сукупнага даходу, то будзеце вы плаціць крыху менш. На колькі — невядома, таму што для кожнага прыватнага выпадку вылічваецца свая сума. Гэта можа быць і тысяча, і дваццаць тысяч рублёў. Галоўнае ж — прынцып. Каб не гублялі грамадзяне веры ў дзяржаву. Цяжка толькі вызначыць сапраўдныя даходы: ты можаш быць на самай справе беспрацоўным, але ездзіць «чаўнаком» у блізкае і далёкае замежжа і не лічыць сябе збяднелым. Навошта ж тады звяртацца па дапамогу да дзяржавы? Пенсіянерам жа значна цяжэй, бо грошы на дарозе не валяюцца, а плаціць трэба.

Вось і вырашана зараз у Міністэрстве жыллёва-камунальнай гаспадаркі неяк скарэкціраваць працэс атрымання жыллёвых квот у бок змяншэння вышэй памянёных 15 працэнтаў да 5—7 працэнтаў для асобных катэгорый грамадзян. Рашэнне аб гэтым зараз толькі распрацоўваецца, але, будзем спадзявацца, усё ж будзе ў хуткім часе прынята адпаведнымі ўстановамі. І дзяржаве на карысць (адразу зменшыцца колькасць неплацельшчыкаў) і, вядома ж, самім людзям.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ПАДПІСКА ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Нагадваем вам, што падпіска на жнівень і да канца года працягваецца. Падпісная цана «Звязды» на 1 месяц складае 13.600 рублёў, на 5 месяцаў —68.000 рублёў. Памятайце: «Звязда» — гэта самая свежая і самая патрэбная інфармацыя.

НА НАРАДЗЕ Ў ПРЭЗІДЭНТА РАЗГЛЕДЖАНА КАНЦЭПЦЫЯ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ КРАІНЫ

Канцэпцыя сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны разглежана 25 чэрвеня на нарадзе ў Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі з удзелам кіраўніцтва Кабінета Міністраў, вядучых міністраў, рэгіянальных банкаўскіх структур.

«Гэта папярэдняя размова ў вузкім коле, якая дасць магчымасць выпрацаваць перспектывы работы ў другім паўгоддзі і на 1997 год», — сказаў кіраўнік дзяржавы пры адкрыцці нарады. Канкрэтныя рашэнні па тактычных і стратэгічных пытаннях, адзначыў Аляксандр Лукашэнка, будуць прыняты пасля абмеркавання Міністэрствам статыстыкі і аналізу даных аб выніках работы за першае паўгоддзе бягучага года.

БЕЛТА.

ПАСТАНОВА
Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
АБ ПРАВЯДЗЕННІ ДАДАТКОВЫХ ПАЎТОРНЫХ ВЫБАРАЎ ДЭПУТАТАЎ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ ДЭПУТАТАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

З мэтай забеспячэння неабходных умоў для рэалізацыі палажэнняў Канстытуцыі і Законаў Рэспублікі Беларусь «Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь», «Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь» па пытаннях дзейнасці вышэйшага заканадаўчага органа і органаў прадстаўнічай улады Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Даручыць Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў дадаткова правесці паўторныя выбары ў акругах, дзе пры правядзенні папярэдніх выбараў не былі абраны дэпутаты Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, не пазней канца лістапада 1996 года. Рэкамендаваць тэрытарыяльным выбарчым камісіям па выбарах мясцовых Саветаў дэпутатаў арганізаваць правядзенне выбараў дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў адначасова з выбарамі дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

2. Прапанаваць Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь забяспечыць фінансаванне арганізацыі і правядзення дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь і дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў Рэспублікі Беларусь у межах выдзеленай бюджэтам сумы ў адпаведнасці з заяўкамі Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў.

3. Прэзідыуму Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь, Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў, Пракуратуры Рэспублікі Беларусь, міністэрствам і іншым цэнтральным органам дзяржаўнага кіравання, адпаведным мясцовым Саветам, выканаўчым камітэтам, сродкам масавай інфармацыі забяспечыць выкананне арганізацыйна-тэхнічных мерапрыемстваў па падрыхтоўцы і правядзенню дадатковых паўторных выбараў дэпутатаў у адпаведнасці з Законамі Рэспублікі Беларусь «Аб выбарах дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь» і «Аб выбарах дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў Рэспублікі Беларусь».

4. Гэта пастанова ўступае ў сілу з дня яе апублікавання.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С.ШАРЭЦКІ.

31 мая 1996 г., г.Мінск. № 339-XIII.

ПАРЛАМЕНЦКІ СХОД У СМАЛЕНСКУ ПРАЦУЕ НА СУПОЛЬНІЦТВА

«Мы павінны напоўніць канкрэтным зместам усе тыя гістарычныя рашэнні, якія былі прыняты прэзідэнтамі Беларусі і Расіі з падпісаннем Дагавора аб утварэнні Супольніцтва». Аб гэтым заявіў Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Сямён Шарэцкі на праведзенай 25 чэрвеня ў Смаленску першай сесіі Парламенцкага сходу Супольніцтва.

Паводле слоў кіраўніка парламента, цяпер, на этапе развіцця беларуска-расійскіх узаемаадносінаў, вельмі важна пракласці прававы калідор для дзейнасці ўрадаў нашых дзяржаў. «Можна смела сказаць, што рэалізацыя гэтага праекта пачалася ў Смаленску — горадзе агульнага для беларусаў і расіян лёсу», — падкрэсліў С.Шарэцкі.

Гарманізацыя заканадаўстваў дзвюх краін, фарміраванне больш цесных міждзяржаўных адносінаў у рамках Супольніцтва — такая асноўная задача Парламенцкага сходу, лічыць Старшыня Дзяржаўнай думы Расійскай Федэрацыі Генадзь Селязнёў. Паводле яго слоў, ужо ні ў кога не выклікае сумнення тое, што існаванне і развіццё Супольніцтва поўнасцю адпавядае нацыянальным інтарэсам дзвюх дзяржаў. Зрэшты, Г.Селязнёў адзначыў, што яшчэ трэба будзе правесці вялікую работу па стымуляванню і аздараўленню дзейнасці вядучых расійскіх і беларускіх прадпрыемстваў, сінхранізацыі рынчных пераўтварэнняў. «Таму цяпер вельмі важна ў самыя сціслыя тэрміны закончыць арганізацыйны перыяд у станаўленні Супольніцтва», — адзначыў ён.

Нягледзячы на тое, што пасяджэнне першай сесіі Сходу было намечана на 25 чэрвеня, парламентарыі дзвюх краін абмеркавалі шэраг пытанняў яшчэ напярэдадні вечарам. У час кароткай сустрэчы дэпутаты вызначылі колькасць і назву камісій, якія будуць існаваць у рамках Парламенцкага сходу. Вырашана стварыць шэсць пастаянных камісій, якія будуць займацца пытаннямі эканамічнай, знешняй і сацыяльнай палітыкі, культурай і гуманітарнымі пытаннямі, нацыянальнай бяспекай і абаронай, экалогіяй і прыродакарыстаннем, прававымі і працэсуальнымі пытаннямі. Парламентарыі прыйшлі да думкі, што састаў камісій неабходна выбіраць, зыходзячы з зацікаўленасці дзяржаў у вырашэнні гэтых пытанняў і прафесіянальнай падрыхтаванасці саміх дэпутатаў.

На першай сесіі Парламенцкага сходу выбраны яго Старшыня. Ім стаў Сямён Шарэцкі. Першым намеснікам выбраны Генадзь Селязнёў, намеснікамі сталі старшыня падкамісіі Вярхоўнага Савета Беларусі па справах СНД Аляксандр Козыр і намеснік Старшыні расійскай Дзяржаўнай думы Сяргей Бабурын.

Сустрэча ў Смаленску была арганізацыйнай. Але, на думку парламентарыяў дзвюх дзяржаў, менавіта яна з'яўляецца асновай дзейнасці гэтай структуры ў рамках Супольніцтва.

Ігар РУБАН, БЕЛТА.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

«Кругаварот» крэдытаў МВФ у Беларусі: мільёны долараў «праедзены» і што ж далей?..

Заўважылі, апошнім часам усё часцей на старонках перыядычных выданняў аналітыкі спрабуюць «абсмактаць» пытанне, якое датычыцца крэдытавання нашай эканомікі, інвестыцый, якія, на жаль, упарта не ідуць, прама скажам, не жадаюць уліцца ў эканоміку «зборачнага цэха» былога Саюза. Падстаў, якія тлумачаць такое становішча, шмат. Тут узгадваецца і цярністы шлях правядзення рэформаў у эканоміцы, і слабае развіццё прыватызацыі, і антырыначны ход падзей у рэгуляванні курса нацыянальнай валюты... І мала хто задумваецца над тым, якім чынам наша рэспубліка выкарыстоўвае тыя сродкі, якія ўсё ж такі нам выдаткавалі на развіццё прамысловасці, на тое, каб рэформы ў эканоміцы сапраўды скрануліся з месца. Крэдыты нам давалі. Іншая справа, як іх трацілі. Думаем, у гэтым выпадку праверка, якую правяла Кантрольная палата рэспублікі, і выявіла ўсе тыя хібы, што былі дапушчаны і дзяржаўнымі органамі, і прадпрыемствамі, на развіццё вытворчасці якіх былі кінуты буйныя сродкі. Сродкі, якія наша краіна атрымала ад таго ж Міжнароднага валютнага фонду.

Дарэчы, ад МВФ рэспубліка ў 1993—1995 гадах атрымала крэдыт на агульную суму 275 мільёнаў долараў ЗША ў выглядзе трох траншаў. Агульная сума запазычанасці рэспублікі па вышэйпамянёных траншах (асноўны доўг плюс працэнты), у адпаведнасці са справаздачай Мінфіна аб ліміце знешняга доўгу, на 1 красавіка складала 356,5 мільёна долараў. Першая транша па лініі фонду сістэмных трансфармацый у суме 98,3 мільёна долараў ЗША выдадзена ў 1993 годзе, другая транша СТФ у суме 103,3 мільёна долараў выдадзена ў 1995 годзе, трэцяя — першая транша крэдыту стэнд-бай — у суме 73,9 мільёна долараў выдадзена таксама ў 1995 годзе.

А цяпер пра тое, як гэтыя сумы былі размеркаваны. З першай траншой быццам бы ніякіх праблем няма. Адна з яе частак была залічана на карэспандэнцкі рахунак НБ у «Дойчбанку АГ (Франкфурт-на-Майне) у суме 63,4 млн. долараў, другая — у Белзнешэканомбанку ў суме 27,9 млн. долараў з наступным залічэннем гэтай сумы на спецыяльны рахунак Мінфіна ў Белзнешэканомбанку. Што датычыцца першай траншы крэдыту стэнд-бай, то на момант праверкі Кантрольнай палаты яна была ўрадам пакуль не размеркавана.

Напаўненне першай траншы крэдыту СТФ адбывалася без ускладненняў: грошы пайшлі на набыццё энерганосьбітаў, медабсталявання. Акрамя таго, 10 мільёнаў долараў ЗША былі выдзелены Нацбанку на падтрымку абменнага курса разліковых білетаў Беларусі.

З другой траншой крэдыту СТФ адбылося нешта незразумелае: ні Мінфін, ні Мінэканомікі, ні Мінзнешэканомгандаль так і не змаглі забяспечыць належны кантроль за выкарыстаннем сродкаў крэдыту. У выніку адбылося тое, што па ідэі і павінна было адбыцца — грошы «з'елі». Можна б было ў гэтым выпадку пажадаць нашым і дзяржаўным органам, і прадпрыемствам «прыемнага апетыту», калі не ўлічваць таго факта, што праедзеныя сродкі прыйдзецца вяртаць ужо дзяржаве, а значыць, усім нам. Несумненна, істотнае ўдакладненне. У чым жа справа?

Яна, як ні банальна, тлумачыцца вельмі проста — крэдыт МВФ пайшоў на іншыя мэты. Замест яго эфектыўнага выкарыстання (а планавалася за кошт гэтых сродкаў стварыць новыя магутнасці экспартных вытворчасцей), грошы пайшлі на папаўненне ўласных абаротных сродкаў, на вяртанне даўгоў.. Патрабуецца прыклад? Калі ласка.

Мінскі трактарны завод. Яму пашчасціла атрымаць частку крэдыту МВФ. Завод збіраўся патраціць грошы, а менавіта 20 мільёнаў долараў ЗША на арганізацыю выпуску трактароў навейшай мадыфікацыі. У дакументах, якія МТЗ прадставіў у Мінфін як абгрунтаванне для атрымання валютнага крэдыту, указана, што ўсе сродкі крэдыту будуць выкарыстаны на закупку камплектуючых, сыравіны і матэрыялаў у краінах далёкага замежжа. У пашпарце праекта ён вызначаны як валютаакупны. У ходзе праверкі, і гэта адзначалася на Савеце Кантрольнай палаты, было ўстаноўлена, што на працягу чэрвеня—жніўня мінулага года з выдзеленага крэдыту толькі 2,5 мільёна долараў былі накіраваны на аплату камплектуючых, сыравіны і матэрыялаў згодна з заключанымі з замежнымі пастаўшчыкамі кантрактамі, а 17,5 мільёна долараў былі канверсаваны ў беларускія рублі і залічаны на траставыя рублёвыя рахункі ў банках. Пасля канверсавання рублёвыя сродкі былі накіраваны на пагашэнне рублёвай крэдыторскай запазычанасці, у тым ліку прадпрыемствам, якія непасрэдна ўваходзяць у састаў аб'яднання.

Акрамя таго, устаноўлена, што за знаходжанне пасля канверсавання рублёвых сродкаў у банку аб'яднанню былі налічаны працэнты ў суме 45,8 мільёна рублёў. Яны пайшлі на бягучыя патрэбы завода. Ну хіба не па-гаспадарску?!.

Адзінкавы прыклад. Але, мяркуючы па тым, што адбывалася на Савеце Кантрольнай алаты ў мінулы панядзелак, гэта далёка не адзінае прадпрыемства, якому дасталася доля ад «пірага» і якую яно скарыстала не па прызначэнню. Большасць прадпрыемстваў накіроўвала асноўную частку выдадзеных крэдытных рэсурсаў на папаўненне ўласных абаротных сродкаў. За кошт чаго і карміліся. Нікога не хваляваў той факт, што, як вядома, па даўгах часам прыходзіцца і плаціць. Тым больш, што іншага выйсця няма. І ўсё ж...

Завод імя Дзяржынскага «выбівае» крэдыт у памеры 5 мільёнаў долараў. Усе гэтыя грошы павінны пайсці на закупку абсталявання, якое ў поўнай меры павінна замацаваць гэтых вытворцаў на рынку збыту сваёй прадукцыі. Заводу добра, ды і рэспубліка ў выйгрышы ад разумнага ўкладання сродкаў. На жаль, не атрымалася. Як было адзначана на Савеце Кантрольнай палаты, завод набыў за гэтыя 5 мільёнаў імпартнае абсталяванне, якое знаходзілася ў эксплуатацыі з 1984 года. Было і больш «прагрэсіўнае» абсталяванне, якім карэйцы карысталіся з 1989 года. Беларусь не Афрыка, але, тым не менш, тэндэнцыя своеасаблівая тут прасочваецца: краіна скупляе або ёй прапануюць тое, што ўжо камусьці не патрэбна. Так у дадзеным выпадку і атрымалася. Па прыклад далёка хадзіць не трэба: дзве ўстаноўкі іоннай імплантацыі заводам Дзяржынскага былі ўзяты на «ўра». За 350 і 370 тысяч долараў (у Карэі яны эксплуатаваліся з 1989 года). Тут прыгадаем маленькую акалічнасць, якая, магчыма, камусьці падасца і неістотнай: на аналагічныя ўстаноўкі айчыннай вытворчасці, якія эксплуатаваліся на заводзе з 1989 года, налічаны 100-працэнтны знос. Імпартнае, яно, вядома, па звычцы, лепшае, аднак...

Аднак не трэба забываць, што пагашэнне асноўнага доўгу (а гэта 275,5 млн. долараў плюс на 1 красавіка 81 млн. долараў плацяжоў па працэнтах) пачынаецца з 1997 года. Згодна з Пастановай Кабінета Міністраў «Аб фінансаванні праектаў за кошт сродкаў другой траншы пазыкі Фонду сістэмных пераўтварэнняў» тэрмін пагашэння асноўнага доўгу і працэнтаў за карыстанне крэдытам устаноўлены на працягу не больш як двух гадоў, гэта значыць, што поўнае пагашэнне запазычанасці Мінфіну і, адпаведна, выкарыстанне бюджэтам атрыманых сродкаў адбудзецца ў асноўным у 1995—1997 гадах. У сваю чаргу, пагашэнне рэспубліканскай запазычанасці МВФ будзе ажыццяўляцца да 2004—2005 гадоў і, хутчэй за ўсё, за кошт рэспубліканскага бюджэту. Пры гэтым, улічваючы нездавальняючае становішча з выкарыстаннем сродкаў крэдыту прадпрыемствамі-пазычальнікамі (імпартазамяшчальныя магутнасці ў большасці з іх так і не створаны) валютаакупнасць большасці інвестыцыйных праектаў не будзе забяспечана.

Не дзіўна, што замежныя крэдыторы апошнім часам абдзяляюць увагай рэспубліку: эфектыўнасці выкарыстання сродкаў як такой у нас няма. Адмоўны ўплыў на гэта аказвае адсутнасць заканадаўчых актаў, якія б прадугледжвалі адміністрацыйную і матэрыяльную адказнасць службовых асоб, якія як прымаюць рашэнні, так дапускаюць і факты нямэтавага выкарыстання сродкаў замежных крэдытаў, атрыманых пад гарантыі ўрада. Пакуль атрымліваецца так, што гаспадарнікі не могуць або не жадаюць (магчыма, гэта ўжо ў крыві) рацыянальна распараджацца фінансавай дапамогай дзяржавы, калі над імі не занесены «дамоклаў меч». У выніку атрымліваецца так, што за «памылкі» асобных дзеячаў прыходзіцца расплачвацца ўсім. Няўжо ж мы такія багатыя?..

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЦІ КОЖНЫ ЖАДАЮЧЫ НАБУДЗЕ САБЕ КВАТЭРУ?

Жыллёвая праблема, як вядома, хвалявала людзей заўсёды. Памятаеце трапны выраз класіка аб тым, што, маўляў, гэта пытанне і зрабіла народ такім нервовым. Зараз у нашай рэспубліцы яго імкнуцца вырашыць рознымі шляхамі. Адзін з іх — праз атрыманне аднаразовых бязвыплатных субсідый на будаўніцтва (рэканструкцыю) ці набыццё жылых памяшканняў. Непасрэдныя метадычныя ўказанні былі выпрацаваны і зацверджаны загадам міністра архітэктуры і будаўніцтва яшчэ ў канцы мінулага года. Там быў агавораны непасрэдны механізм гэтага працэсу: хто павінен атрымліваць, і колькі, і якія дакументы трэба прадстаўляць, і куды.

Калі гаварыць у цэлым, то маюць права на атрыманне пэўнай сумы грошай на будаўніцтва ці набыццё жылля грамадзяне, якія знаходзяцца на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Памер субсідый залежыць у першую чаргу ад сукупнага даходу сям'і, тэрміну знаходжання на ўліку, а таксама сумарнай велічыні жыллёвых квот.

Метадычныя ўказанні распрацаваны, а што далей? З такім пытаннем звярнуліся мы да начальніка Галоўнага ўпраўлення інфраструктуры і жылля Уладзіміра Барысавіча Падвалоцкага. Той адказаў, што з бюджэту на рэалізацыю гэтага праекта выдзелена вельмі невялікая сума (дзесьці каля 500 мільярдаў рублёў і таму ўсе жадаючыя атрымаць субсідыю яўна не змогуць. Размеркаваннем сродкаў займаюцца мясцовыя ўлады, а Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва з'яўляецца своеасаблівым каардынатарам. Акрамя распрацоўкі метадычных указанняў, яны правялі шэраг семінараў: у лютым - сакавіку — з абласнымі, гарадскімі і раённымі намеснікамі старшынь выканаўчых камітэтаў, а потым, крыху пазней, — з працаўнікамі створаных пры кожным выканкоме службаў субсідзіравання. Так што ўсе непаразуменні, звязаныя з налічэннем пэўнай сумы субсідый, былі вырашаны.

І зараз па Мінску ўсяго па 73 чалавеках прынята рашэнне аб выдзяленні грошай на будаўніцтва жылля. Жадаючых, бадай, значна, (у сотню, а то і больш разоў) больш, але дзе ўзяць сродкі? Дзяржава ж не забяспечвае 100-працэнтнай субсідыі, і нейкую суму ўсё ж трэба вылажыць з уласнай кішэні. А там, самі ведаеце, часцей за ўсё гуляе вецер.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

АДНЫМ СКАЗАМ

● **Страты працоўнага часу** ў прамысловасці ў студзені — маі ў параўнанні з мінулым годам **знізілася на 28 працэнтаў.**

● У банкаўскім сектары, сумарны капітал якога складае каля 274 мільёнаў долараў, **доля замежнага капіталу не перавышае 12 працэнтаў.**

● Па стану на 1 мая ў Мінску **жылы фонд складаў 523.505 кватэр**, з іх у дамах ЖБК прыватызавана 166.745 кватэр.

● Кабінет Міністраў прыняў пастанову **аб абавязковай аўдытарскай праверцы шэрага катэгорый юрыдычных асоб** недзяржаўнай формы ўласнасці.

● Імянныя прыватызацыйныя **чэкі «Маёмасць» будуць абменьвацца на чэкі «Жыллё»** пасля падачы ў выканкомы мясцовых Саветаў пісьмовых заяў і толькі тым грамадзянам, якія маюць права на атрыманне бязвыплатнай жыллёвай субсідыі.

● За пяць месяцаў бягучага года **грашовыя даходы насельніцтва рэспублікі склалі 42.955** мільярдаў рублёў, і ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года выраслі ўдвая.

● Спажывецкія **цэны на тавары за студзень — май 1996 года выраслі ў 1,8 раза.**

● У гэтым годзе ў радзільных дамах Віцебска **больш за 30 жанчын адмовіліся ад сваіх дзяцей** (у мінулым годзе такіх было 41).

● Да 10-годдзя тралейбуснага руху ў Манголіі туды **беларускімі вытворцамі будзе дастаўлена партыя тралейбусаў.**

● У Гомелі пачаліся богаслужэнні **ў новым храме**, які пабудаваны ў гонар Георгія Перамаганосца.

● На 1 чэрвеня **ўклады насельніцтва ў банках склалі 6,8 трыльёна рублёў.**

● За пяць месяцаў гэтага года на набыццё тавараў і аплату паслуг беларусы **зрасходавалі ў 1,8 раза больш сродкаў,** чым за адпаведны перыяд мінулага года.

● Самым разумным спосабам захавання зберажэнняў людзі лічаць **набыццё зямлі і нерухомасці,** аднак рэальныя магчымасці для гэтага маюць нямногія.

КРЫК ДУШЫ

ПРАШУ НЕ ДЛЯ СЯБЕ — ДЛЯ ХВОРАГА СЫНА

Прашу рэдакцыю газеты «Звязда» дапамагчы майму сыну, 1984 года нараджэння, вучню 6 класа Дзераўнянскай сярэдняй школы Стаўбцоўскага раёна Косцю Евянку. Справа ў тым, што ён зараз знаходзіцца на лячэнні за Масквой як перасяленец па абавязковаму адсяленню з в. Чырвонае Возера Хойніцкага раёна. Сын апраменены, так званы «шчытавік», хварэе шосты год.

Я таксама чарнобыльскі інвалід II групы, удзельнік ліквідацыі аварыі на ЧАЭС і пацярпелы ад яе вынікаў. Жонка працуе ў калгасе «Хотава», ужо два месяцы не атрымлівае зарплаты, якая складае ўсяго 200—280 тысяч рублёў.

Дзякуй Богу, што хоць старэйшы сын не хварэе. А мы з Косцем стаім на ўліку ў бальніцы, што знаходзіцца ў Аксакаўшчыне, і ў Радыяцыйным інстытуце (праспект Машэрава, 23). На аздараўленне мы нікуды не ездзілі: няма за што. Двое дзяцей жывуць на маю інвалідную пенсію, якая складае 600 тысяч рублёў, і ледзь зводзім канцы з канцамі. Я ўжо завінаваціўся многім людзям, а аддаць ніяк не магу.

З вялікай цяжкасцю з жонкай сабралі крыху грошай, і я адвёз сына на лячэнне. А вось каб прывезці яго дамоў 16 ліпеня, на білеты грошай няма. (Для гэтага патрэбны адзін мільён рублёў. — **Рэд.**).

Вельмі прашу, дапамажыце. Прашу не для сябе, а для сына.

Іван ЕВЯНОК.

в. Ніўнае,
Стаўбцоўскі раён.

ЧАРНОБЫЛЬ І САЦЫЯЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА

ПАСЛЯ ТАГО, ЯК ГРЫМНУЎ ПРЭЗІДЭНЦКІ ГРОМ...

Як нарадзілася і як сёння «развязваецца» скандальная сітуацыя з жыллём для перасяленцаў-«чарнобыльцаў» у Дрыбінскім раёне на Магілёўшчыне?

Пра тое, каго і як пакараў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка сваім указам за халатныя адносіны да ўзвядзення, эксплуатацыі і захавання «чарнобыльскага» жылля ў Дрыбінскім раёне, паўтараць не будзем. Як і пра колькасць «раскулачаных» кватэр і дамоў, лічбы нанесенага ўрону -- усё гэта цяпер агульнавядома.

Успомнім, аднак, цікавую, цяпер ужо даволі забытую дэталь: у свой час Дрыбінскі раён (як новая адміністрацыйная адзінка) ствараўся пад барабанны бой менавіта «пад ідэю» планамернага перасялення «чарнобыльцаў», узвядзення ўзорных аграгарадкоў. У выніку ж атрымаўся «эксперымент» зусім іншага кшталту: хацелі як лепш, а атрымалася як заўсёды. І нават горш.

Што прывяло да такога сумнага выніку? Якія ўрокі трэба атрымаць з «дрыбінскага скандалу»? На гэтыя і іншыя пытанні адказвае намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкома Анатоль САЗОНАЎ.

-- Прэзідэнцкі ўказ, як і належыць дакументам такога ўзроўню, спрасоўвае ў сабе ўсе факты і дае толькі асноўныя, канчатковыя высновы. Але ж цікава даведацца, што ўяўляе сабой, скажам так, «падводная частка айсберга». Ці можаце вы, Анатоль Іосіфавіч, абмаляваць механізм гэтай з'явы, які зрабіў магчымым раскраданне недабудаваных катэджаў, а потым -- суровыя абвінавачванні і пакаранні?

-- Мне ўжо прыходзілася тлумачыць гэтую сітуацыю, але таму, што патрэбен больш падрабязны расказ.

Возьмем для прыкладу Кароўчына -- адзін з населеных пунктаў, дзе пасяляліся перасяленцы. На той час, калі там узводзіліся і дабудоўваліся дамы і катэджы, былі і жадаючыя туды пераехаць з забруджанай зоны, меліся афіцыйныя спісы канкрэтных асоб і сем'яў -- будучых навасёлаў. Сказаць, што мы не ведалі, для каго канкрэтна ўзводзіцца «чарнобыльскае» жыллё, -- было б проста няпраўдай. Зрэшты, усё гэта вельмі лёгка даказваецца дакументальна.

Але... Рашэнні па адсяленню людзей, згодна агульнаму рэгламенту, прымаліся на рэспубліканскім узроўні, як вядома, даволі марудна, будаваліся пасёлкі таксама доўга. Чаго ж здзіўляцца, што за гэты час частка людзей, якія жылі ў забруджанай зоне, не дачакаўшыся нашай «выратавальнай» рукі, самастойна вырашыла свае праблемы -- хто ў чыстыя вобласці Беларусі, хто ў Расію, Казахстан, Прыбалтыку -- у часы, калі яшчэ існаваў Саюз, гэта было цалкам магчыма. Адным словам, хто як мог, так і ратаваўся ад «мірнага атама». Некаторыя, праўда, наогул адмовіліся пераязджаць.

Калі ж чарнобыльскія пасёлкі нарэшце пабудавалі, то высветлілася, што ў некаторых з іх дамоў пабудавана нават больш, чым патрабавалася перасяленцам, колькасць якіх у параўнанні з афіцыйнымі спісамі жадаючых пераехаць на той час зменшылася. Так і з'явілася жыллё, незапатрабаванае канкрэтнымі асобамі, для якіх яно ўзводзілася.

Пра сітуацыю, якая склалася на той час, аблвыканком без прамаруджвання давёў да ведама і ўрада, і Вярхоўнага Савета, і тагачаснага Дзяржкамчарнобыля (цяпер МНС -- Міністэрства па надзвычайных сітуацыях). Прычым, іх прадстаўнікам гэтыя катэджы былі паказаны на месцы: бачыце, яны практычна гатовыя. Яны сапраўды былі падрыхтаваныя да засялення, а некаторыя з іх наогул былі ўжо прыняты дзяржкамісіяй.

Але вось сумны факт: ніхто з вышэйпералічаных дзяржаўных структур не даў аблвыканкому дазвол, каб мы змаглі пасяліць у «незапатрабаваныя» дамы тых людзей, тых спецыялістаў з мясцовых навакольных гаспадарак, якія павінны былі абслугоўваць сацыяльна-бытавую сферу новых пасёлкаў. Трэба ж улічыць, што з перасяленцаў-«чарнобыльцаў» у Дрыбінскім раёне фарміраваліся новыя калгасы -- ім былі патрэбны не толькі даяркі і механізатары, але і электрык, урач, паштальён, іншыя спецыялісты самых розных прафесій. З адсяляемых жа вёсак і гаспадарак пераехалі ў асноўным састарэлыя людзі, пенсіянеры, таму што моладзь і спецыялісты да таго часу ўжо выехалі самастойна.

Так што паўтаруся: засяліць свабодныя дамы мясцовымі спецыялістамі нам не дазволілі.

-- Значыць, дзейнічаў нейкі двайны стандарт? Вядома, што, напрыклад, у Брэсцкай і Гродзенскай абласцях такі падыход практыкаваўся ледзь не паўсюдна...

-- У нас жа атрымалася па-іншаму. Старшыня Дрыбінскага райвыканкома (цяпер ужо вызвалены ад пасады) В. Гушча выкарыстаў права кіраўніка і сваім рашэннем аддаў шэраг свабодных «чарнобыльскіх» кватэр пад засяленне тым спецыялістам, пра якіх мы вялі гаворку. А потым...

А потым у вобласць прыбыла выязная калегія Рэспубліканскай пракуратуры. Генеральны пракурор правёў у аблвыканкоме пасяджэнне калегіі, на якім далі чосу і Гушчы, і Сазонаву, і Сёмкіну (цяпер ужо былому намесніку старшыні аблвыканкома). Вердыкт быў вынесены суровы: вы, маўляў, займаецеся самадзейнасцю, размяркоўваць гэта жыллё такім чынам вы не мелі права.

Але ж не ўсё так проста... Трэба, праўда, дадаць: на той час чарнобыльскія праблемы ў аблвыканкоме я яшчэ не вёў. І толькі пасля таго, як былі адпаведныя ўказы Прэзідэнта і некаторыя службовыя асобы былі пакараныя, гэтыя пытанні стала «маімі».

-- Вядома, Анатоль Іосіфавіч, што некаторыя «чарнобыльскія» пасёлкі былі аддадзены пад жыллё ўжо мясцовым калгасам. Атрымліваецца, што і там спалі ў шапку, не ведаючы, ці патрэбны гэтыя незапатрабаваныя катэджы?

-- Тут я ў чымсьці магу апраўдваць інфармацыяй, як кажуць, толькі з другіх рук. Аднак з вынікамі на месцах, у тым ліку і кіраўнічым райвыканкома, сустракаліся калегі, праверкі... Інфармавалі мяне і той жа А. Сёмкін, калі былі заўважаны, што незаселеныя «чарнобыльскія» дамы з ужо прыдатных да засялення, на паглядзе сам далажыў ён і пра тое, што тагачаснаму кіраўніцтву райвыканкома. Таму да аблвыканкома ўрокі былі свае ж нейкія рашэнні: гэтыя дамы перадаваць на баланс мясцовых гаспадарак, каб была магчымасць пасяліць у іх жыллё, засяліць іх людзьмі, якім будзе дадзена месца. Праўда, ніхто не ведае, з ёсць на месцах вялася ўсё гэта справа, але з канкрэтнымі калгасамі «Карпаўна»: часткова дамы ў калгасы перадалі раней.

-- Хочаш не хочаш, аднак трэба прызнаць: і ў гаспадарках справу праспалі. Відавочна, калі раздаваліся пакаранні, пра каго-нікаго яўна забылі.

Справа вымагае прывесці думку памочніка Прэзідэнта С. Посахава, які ў друку каменціруе сітуацыю наступным чынам: «Стыхія ўсеагульнага раскрадання» мае дакладнае лагічнае тлумачэнне. Па-першае, дамы тут будаваліся не пад канкрэтных людзей, а для рапартавання аб выкананні чарнобыльскай праграмы. У выніку многія новабудоўлі так і засталіся незапатрабаванымі. Па-другое, было спынена фінансаванне будаўніцтва. І, па-трэцяе, перашкодзіў фармалізм -- калі няма жадаючых з забруджаных раёнаў, то няхай пакуль ніхто і не спраўляе тут наваселле».

А якім будзе ваш, Анатоль Іосіфавіч, каментарый?

-- З гэтых трох высноў можна пагадзіцца толькі з адной -- з тым, што фінансаванне будаўніцтва «чарнобыльскага» жылля сапраўды было спынена. Як толькі ў былым Дзяржкамчарнобылі даведаліся, што пэўная колькасць перасяленцаў -- канкрэтных кандыдатаў на гэтыя кватэры ўжо самастойна вырашыла жыллёвую праблему ці пераехала ў іншыя месцы, то, вядома ж, фінансаванне работ на «лішніх» дамах было спынена. Некаторыя з іх так і засталіся незакончанымі, а будаўнікі, натуральна, з аб'ектаў пайшлі.

-- Тэрмін ліквідацыі вынікаў крадзяжу, рабавання дамоў у пасёлках усяго два месяцы, інфармаваць Прэзідэнта аб зробленым неабходна будзе да 5 жніўня. Міністр па надзвычайных сітуацыях і абароне насельніцтва ад вынікаў катастрофы на ЧАЭС І. Кенік на гэты конт сказаў так: «Я не сумняваюся, што ўсё будзе завершана ў тэрміны, устаноўленыя Прэзідэнтам. Але ці ўдасца знайсці гаспадароў у гэтыя кватэры?»

І тут -- свой падтэкст, і тут без каментарыя не абысціся.

-- Не стану абвяргаць ні гэтыя, ні якія-небудзь іншыя выказванні. Затое вось што ведаю дакладна. Я сустракаўся з А. Князевым, які цяпер выконвае абавязкі старшыні Дрыбінскага райвыканкома, разам мы «прайшліся» па кожнай кватэры кожнага пацярпеўшага дома ў «чарнобыльскіх» пасёлках. Пасля гэтага я паставіў прамое пытанне: ці ёсць сэнс дабудоўваць дамы і ці ёсць сёння жадаючыя, якія пасля аднаўлення жылля адразу ў яго засяляцца? А. Князеў дакладна адказаў: «Так, такія людзі ёсць. У нас распрацавана канкрэтная праграма, складзены спісы жадаючых, з кожным з іх праведзены адпаведныя «перагаворы» -- усе дакументы маюцца. Трэба толькі хутчэй узняць дамы».

-- Значыць, на сённяшні дзень уся справа -- у сродках на будаўнічыя работы. Калі іх няма, то і ўзнікаюць сумненні ў тэрмінах і абяцаннях. Што высветлілася пасля таго, як нядаўна ў Магілёўскім аблвыканкоме пабываў міністр І. Кенік?

-- Пасля таго, як мы разам падрабязна абмяркоўвалі ўсе бакі праблемы, то прыйшлі да заключэння: грошай, неабходных на аднаўленне і іншыя работы, ніхто пакуль не дае. Патрэбна ж грашовая падтрымка з рэспубліканскага бюджэту...

На адной з тэхнічных нарад, напрыклад, нарадзілася афіцыйнае пісьмо на імя кіраўніцтва ўрада з просьбай прафінансаваць работы па аднаўленні дамоў для перасяленцаў» -- просьба зыходзіла ад І. Кеніка, міністра архітэктуры і будаўніцтва Г. Навіцкага і старшыні Магілёўскага аблвыканкома А. Кулічкова.

Справа сама па сабе архіважная. Грошай, неабходных на гэтыя работы, няма, каб увесці ў строй, разлічаных на 1000 і больш кватэр і катэджаў, прадугледжаных менавіта з жывучымі катламі, якія даюць тэмпературу вады на выхадзе 95 градусаў, і пры гэтым былі аснашчаны 5 нармальна. Аднак у пачатку будаўніцтва былі прыняты варыянт з адносна сабекошных катлоў, адсюль і холадна ў кватэрах перасяленцаў. Само ж жыллё будавалася па ўстаралых праектах, ужо даўно не адпавядаючых сучасным патрабаванням да захавання цяпла ў дамах былі вокны неадэкватныя, двухшклянныя.

Калі прэм'ер-міністр М. Чыгір пачуў гэтыя лічбы, ён пагадзіўся, што будаўнічыя работы сапраўды неабходныя і іх трэба фінансаваць. А вось для ўрада пытанне -- гэтае пытанне сёння да канца не вырашана.

-- Таким чынам, канкрэтныя адрасы вызначыліся: асноўныя пытанні сёння, як можна зразумець, да Кабінета Міністраў, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях і Міністэрства фінансаў, так?

-- Асабліва да Мінфіна на чале з міністрам П. Дзіком. Ён, між іншым, таксама фігуруе ва ўказе Прэзідэнта, на яго, як і на іншых кіраўнікоў, ускладзена персанальная адказнасць за ліквідацыю выяўленых недахопаў.

-- Між тым дата 5 жніўня імкліва набліжаецца. Не трэба быць аракулам, каб прадбачыць: не знойдуцца грошы ў бліжэйшыя тыдзень-два -- значыць чакай новага скандалу. Цікава, каго тады будуць падстаўляць у якасці крайніх?

-- Хоць сёння фінансавання яшчэ няма, але пэўныя работы вядуцца -- асвоена каля пяці мільярдаў рублёў. Менавіта на аднаўленні расцягнутых дамоў у пасёлку Кароўчына, дзе ставіцца столярка, насцілаецца падлога, узводзяцца перагародкі ў кватэрах і г. д.

Увогуле ж падлічана, што сёння трэба мець амаль 170 мільярдаў рублёў, у тым ліку 80 мільярдаў -- на ўцяпленне вонкавых канструкцый дамоў, паляпшэнне ацяплення жылля, прыкладна столькі ж -- на водапаніжэнне і водаадвод, дабудову незакончаных будынкаў.

-- У рэшце рэшт мы з вамі, Анатоль Іосіфавіч, выйшлі ўсё на тую ж праблему бязладдзя ў фінансаванні чарнобыльскай праграмы, у прыватнасці -- будаўніцтва жылля для перасяленцаў. Менавіта адсюль расце ўвесь іншы «негатыў», які красамоўна ілюструецца фактамі, падобнымі на «дрыбінскую справу».

-- Выснова ўвогуле правільная. Дадаткова можна было б адзначыць такую акалічнасць: пасёлкі для чарнобыльцаў у вобласці ўзводзілі будаўнікі не толькі з Магілёўшчыны, але і з іншых рэгіёнаў Беларусі. Паспрабуй пры такім, з дазволу сказаць, «фінансаванні» дзяржпраграмы ўтрымаць на аб'ектах падрадныя калектывы -- калі і будаваць няма на што, і на зарплату ў іх не хапае. Калі ж яны з'ехалі з будпляцовак, то паспрабуй іх выклікаць зноў з Мінска, Брэста і іншых гарадоў.

Пры такой няпэўнасці, зразумела, -- адпаведныя адносіны да справы, парушэнні тэхналогіі, брак. Была б нейкая фінансавая дысцыпліна -- пасёлкі будаваліся б больш хутка і якасна, дамы не стаялі б недабудаваныя, а людзі засяляліся ў іх своечасова. Зніклі б і сітуацыі накшталт «дрыбінскай», якія выклікаюць прымяненне самых суровых мераў.

Інтэрв'ю правёў Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

НАЎЗДАГОН

ПРАФСАЮЗЫ ЛІЧАЦЬ, ШТО ЗРОБЛЕНЫ ПЕРШЫ КРОК

З 18 па 21 чэрвеня Асацыяцыя незалежных прафсаюзаў прамысловасці Беларусі праводзіла пікетаванне Вярхоўнага Савета. Акцыя дала вынік: у мінулую пятніцу галоўнае патрабаванне -- заканадаўча надаць заработнай плаце статус першачарговага плацяжу -- было задаволена. Пракаменціраваць гэты факт наш карэспандэнт папрасіў сакратара Асацыяцыі незалежных прафсаюзаў Мікалая ГЕРАСІМЕНКУ:

-- Па вялікаму рахунку, гэта першы выпадак, калі акцыя прафсаюзаў прыносіць плён. Аднак прымаць віншаванні пакуль рана -- перш-наперш патрэбна, каб прынятую папраўку да закона зацвердзіў Прэзідэнт. Мы спадзяёмся, што так яно і будзе, што новы закон пачне працаваць і што ён прынясе рэальныя вынікі.

-- Вы кажаце аб рэальных выніках, але аб якіх канкрэтна?

-- Зараз мы атрымаем магчымасць патрабаваць выплату заробкаў на прадпрыемствах праз суд. Дагэтуль былі выпадкі, калі суды не прымалі нашы заявы на наймальнікаў толькі таму, што не было патрэбнага закона.

-- Мікалай Іванавіч, узгадаем: некалі вы самі казалі, што прыняцце закона аб наданні заработнай плаце статусу першачарговага плацяжу праблему кардынальна не вырашыць...

-- Сапраўды, апошняе рашэнне парламента вельмі своечасовае і важнае, але весці гаворку аб яго эфектыўнасці можна толькі тады, калі эканамічная сітуацыя ў краіне палепшыцца ў цэлым. Атрымліваецца, што ўсё роўна без рэформаў (аб іх накірунках прафсаюзы гаварылі неаднаразова) нам не абысціся. Хаця, на маю думку, першы крок да вырашэння праблемы нявыплаты заробкаў Вярхоўным Саветам ужо зроблены.

-- Але ўсё ж такі паспрабуем уявіць сітуацыю, калі прынятая парламентам папраўка да закона аб першачарговай выплаце заробкаў не атрымае падтрымкі Прэзідэнта...

-- Калі Прэзідэнт скарыстае сваё права вета, мы зноў паспрабуем знайсці падтрымку 2/3 дэпутатаў, і тады рашэнне Вярхоўнага Савета атрымае сілу нават без зацвярджэння яго Прэзідэнтам.

Сяргей ГРЫБ.

БЕЛАРУСКАЯ ІНТЭЛІГЕНЦЫЯ НАПРЫКАНЦЫ СТАГОДДЗЯ

НАСТАЎНІК

I

Савецкай школе заўсёды катастрафічна не хапала мужчын-настаўнікаў. Калі ў 1984 годзе ў сярэднюю школу № 2, што ў мікрараёне Серабранка ў Мінску, прыйшоў працаваць выкладчыкам фізікі Аляксандр Сядзяка, узрадаваліся ўсе: дзеці, іх бацькі, педагогі, педагагічнае начальства.

Настаўнік быў малады, энергічны, рознабакова адукаваны, выдатна ведаў свой прадмет, умеў спяваць пад гітару, добра ладзіў з дзецьмі... Да таго ж, адным з першых у Мінску Аляксандр Генадзьевіч пачаў выкладаць свой прадмет на беларускай мове.

У Міністэрстве адукацыі, праўда, адразу засумняваліся, што такі неардынарны чалавек надоўга застанецца ў школе. І мелі рацыю. Малады спецыяліст праз нейкі час паступае на курсы ЮНЕСКО ў Маскве, пасля чаго яго накіроўваюць на работу ў Танзанію, дзе ён паўтара года выкладае фізіку на англійскай мове маладым афрыканцам.

Хто ведае, як склаўся б лёс гэтага чалавека, калі б не крушэнне Савецкай імперыі... Савецкія спецыялісты вяртаюцца дамоў.

Аляксандр Сядзяка нейкі час працуе ў метадычным цэнтры Мінадукацыі Рэспублікі Беларусь. Але неўзабаве ён вяртаецца ў тую школу, дзе пачынаў настаўнікам фізікі, але ўжо ў іншай якасці -- дырэктара.

II

-- Чаму я стаў настаўнікам? -- здзіўлена перапытвае Аляксандр Генадзьевіч. -- Напэўна, так склаліся абставіны, што я свядома мусіў абраць гэты шлях. Хаця ў час вучобы ў БДУ на фізічным факультэце пра школу нават не думаў. Запраграміраваў сябе спачатку на навуковую дзейнасць, паступіў у аспірантуру. Пераломам адбыўся ў войску, дзе я сутыкнуўся з салдатамі, якія, хаця і скончылі школу, не мелі элементарных ведаў ні па матэматыцы, ні па фізіцы. Я мусіў займацца з імі. Менавіта тады ўва мне і выспела думка, што трэба ісці ў школу, трэба добра вучыць дзяцей, трэба нешта рабіць самому, каб невукаў і бязродных у нашай краіне было як мага менш.

Школа, дзе дырэктарам цяпер Аляксандр Сядзяка, нягледзячы на ўсе перыпетыі апошніх часоў, захавала статус беларускамоўнай.

Цяжкасцей з наборам у першыя класы, як кажа дырэктар, няма. У горадзе школа лічыцца прэстыжнай. Тут паглыблена вывучаюць англійскую, французскую і польскую мовы. Вучні, якія займаюцца ў спецыялізаваных класах, добра падрыхтаваны да таго, каб мець стасункі са сваімі равеснікамі з Польшчы, Францыі, і ўжо збіраюцца пабываць у гэтых краінах, а таксама прымаць гасцей адтуль.

У другую школу ходзяць не толькі свае, «мікрараёнаўскія» дзеці, але ездзяць з усіх куткоў Мінска ўсе тыя, хто не знайшоў школу з беларускай мовай навучання паблізу свайго дома.

... Калі я прыехала ў Серабранку і на тралейбусным прыпынку папыталася, дзе знайсці другую школу, двое дзядзькоў сталага веку з неадабрэннем глянулі на мяне, маўляў, як гэта можна не ведаць такіх элементарных рэчаў.

-- Школа і дзіцячыя садкі разам у нас -- як дзіцячы гарадок, -- задаволена ўдакладнілі яны, паказаўшы ў глыб двароў.

Педагагічныя калектывы школы і навакольных дзіцячых садкоў вылучылі летась кандыдатуру Аляксандра Сядзякі ў якасці дэпутата ў Вярхоўны Савет Беларусі. Але з-за нізкай актыўнасці выбаршчыкаў выбары на гэтым участку ўвогуле не адбыліся.

-- У асноўным, -- лічыць Аляксандр Генадзьевіч, -- з той прычыны, што людзі расчараваліся ва ўладзе, у яе здольнасці змяніць жыццё да лепшага.

Той стан, у якім апынулася наша грамадства, якое перад пагрозай эканамічнай і палітычнай катастрофы не кансалідавалася, а раскалолася на бедных і багатых, на маладых і старых, на тых, хто выступае за ўчарашняе, і тых, хто за заўтрашняе, на тых, хто за Расію і тых, хто за Беларусь, вядзе да яшчэ большага паглыблення крызісу.

Калі мы хочам, каб Беларусь і яе народ сталі сапраўды еўрапейскай дзяржавай, трэба пачынаць з гісторыі і школы. На сённяшні дзень школа -- гэта адзіны ў краіне інстытут, які яшчэ больш-менш захаваўся. Менавіта школа -- гэта апошні шанц і надзея краіны.

III

У жыцці Аляксандра Сядзякі было некалькі момантаў, якія дапамаглі яму спачатку паставіць пад сумненне, а пасля і пераасэнсаваць некаторыя каштоўнасці, што існавалі ў тагачасным грамадстве. Дарэчы, ён нарадзіўся і вырас у Мінску, у рускамоўнай сям'і. Хаця яго бабуля гаварыла ўсё жыццё на чысцюткай беларускай мове. Бацькі закончылі пасля вайны беларускія школы. Нацыянальную свядомасць, як ні дзіўна, хлопчык атрымаў на Украіне, куды аднойчы летам паехаў адпачываць. «Адкуль ты? -- спыталіся сябры. -- З Беларусі? А чым ты можаш пахваліцца? Чаму ты не гаворыш па-беларуску?»

-- Вось тады я і задумаўся, -- кажа Аляксандр Генадзьевіч, -- чаму я, беларус, жыву ў Беларусі, вучуся ў сталіцы, але ў рускай школе. Беларускай мовы ў нас не было нават як прадмета. Вывучалі толькі беларускую літаратуру.

У старэйшых класах Аляксандр пачаў самастойна ліквідаваць свае прабелы ў беларушчыне. Ён запоем чытаў Шамякіна, Маўра, Купалу, Караткевіча... Але гэта былі яшчэ 70-я гады, і да перамен было вельмі далёка.

Стэрэатыпы свядомасці, выхаваныя савецкім грамадствам, былі вельмі моцныя. У час службы ў войску на Камчатцы ён напісаў заяву, каб яго паслалі выконваць «інтэрнацыянальны абавязак» у Афганістан. Малады чалавек быў упэўнены, што там ён зможа праявіць у поўнай меры свой патрыятызм. Але начальства не задаволіла яго просьбу. З патрыятычных пазіцый, зноў жа, ён, малады класны кіраўнік, тлумачыў сваім вучням, што правільна зрабілі, калі збілі паўднёвакарэйскі «Боінг-707» з дзвюма сотнямі мірных пасажыраў.

-- Я і сапраўды быў упэўнены, што маю рацыю, бо ў маёй свядомасці жыццё чалавека каштавала менш за ідэалагічную догму, -- кажа А. Сядзяка. -- Ідэалогія грамадства была ідэалогіяй школы, ідэалогіяй асобы. І мне нямала давялося пераасэнсаваць, перажыць, выпакутаваць разам з часам, пакуль я не ўсвядоміў неабходнасці кардынальных перамен.

Гэтаму, дарэчы, пасадзейнічала і мая работа ў Танзаніі. Я ўбачыў, як імкнуцца да адукацыі чарнаскурыя хлопчыкі і дзяўчынкі, якія ніколі ў жыцці не бачылі ніякай тэхнікі, акрамя двухколай каляскі. Яны былі апантаныя ідэяй даказаць мне, што яны, танзанійцы, не горшыя і не дурнейшыя за нас, белых, савецкіх. За ўсё сваё жыццё я ніколі не зведваў такога задавальнення ад сваёй прафесіянальнай дзейнасці. Я быў сведкам таго, як, нягледзячы на шматлікія эканамічныя цяжкасці, танзанійскі ўрад перавёў навучанне ў школе з англійскай мовы на родную -- суахілі... Кожны народ павінен вырашаць свае праблемы -- сам, зразумеў я тады.

IV

Усё ў жыцці ўзаемазвязана і ўзаемазалежна, лічыць Аляксандр Генадзьевіч. Напрыклад, менавіта школа, на яго думку, вінавата ў тым, што не дала грамадству эліты -- высокаадукаваных людзей, якія прафесіянальна заняліся б палітыкай, эканомікай і культурай, пабудовай новай дзяржавы.

-- «Трасянка», на якой размаўляе сучасная беларуская інтэлігенцыя, вышэйшае чыноўніцтва -- гэта вынік шматгадовай дзейнасці савецкай адукацыйнай сістэмы, і больш за ўсё -- школы. Шэрыя, невыразныя, неінтэлектуальныя людзі выйшлі на арэну. Гэта засмучае, -- разважае Аляксандр Генадзьевіч. -- Я прыйшоў да высновы, што чалавек, які не ведае добра ніводнай мовы -- мае адпаведны ўзровень інтэлекту і мыслення, культуры.

Па праўдзе сказаць, «трасяначнікаў» мне троху шкада. Гэта тыя самыя вучні, якія пачыналі вучыцца ў 60-х гадах на беларускай мове, а пасля таго, як закрылі беларускія школы, давучваліся па-рускі. А сутнасці, не ведаюць добра ніводнай. Іх даволі многа ў Беларусі, больш таго, смею сказаць, што іх больш, чым тых, хто змог усвядоміць і выхаваць сябе беларусам, патрыётам Бацькаўшчыны. Інакш не адбыўся б у нашай краіне той майскі рэферэндум. Але чаго можна патрабаваць ад людзей, у якіх не выхавана пачуццё нацыянальнай годнасці, гонару за сваю краіну? А гэта ж цэлае пакаленне...

Было б несправядліва казаць, што наша школа не зведала перамен у апошнія гады. Яна знаходзіцца ў стадыі рэфарміравання аж з 80-х гадоў! Перш за ўсё адбываецца дыферэнцыяцыя адукацыі. Для больш моцных вучняў адкрываюцца гімназіі, ліцэі, якія і павінны даваць элітную адукацыю.

Аляксандр Сядзяка, прыхільнік рэфарміравання сучаснай школы, дарэчы, лічыць, што яна знаходзіцца цяпер у моцных ідэалагічных рамках. У кіраўніцтве занепакоены, як бы не нарабіць незалежнікаў. І таму Міністэрства адукацыі баіцца рабіць якія-небудзь рашучыя крокі ў перабудове школы. Многае, па сутнасці, з-за таго ідзе па-старому, а рэформа буксуе, як цяжкі аўтамабіль у гурбах снегу.

Пытанне аб нацыянальнай школе цяпер як бы і знята з парадку дня ў дзяржаве. Органы народнай адукацыі пусцілі ўсё на самацёк. Свядомыя беларусы апынуліся ў меншасці, і многія з іх не маюць магчымасці аддаць сваё дзіця ў беларускую школу, таму што калі большасць прагаласавала за рускамоўнае навучанне, уся школа звычайна пераводзіцца на рускую мову. Але многае ў такой сітуацыі, як правіла, залежыць і ад дырэктара школы, настаўнікаў, іх пазіцыі ў гэтым пытанні. Напрыклад, у другой школе канфліктных сітуацый не ўзнікала. Той, хто захацеў вучыць сваіх дзяцей па-руску, перавёў іх у суседнюю школу. З 350 вучняў такіх аказалася толькі трое.

-- У нашай школе бацькі нават не ставілі пытання аб пераводзе школы на рускую мову навучання, -- гаворыць А. Сядзяка. -- Яны давяраюць мне, яны галасавалі за мяне. Яны давяраюць школе. І большасць з іх глядзіць уперад, а не назад.

V

Усе школы ў нечым падобныя. А праблемы, я сказала б, -- тыповыя. Напрыклад, праблема фінансавая. Настаўнікі, як вядома, маюць малыя заробкі. Настолькі малыя, што на іх становіцца цяжка пражыць. І таму моладзь пасля заканчэння педагагічных вузаў працаваць у школы не ідзе. Педагагічны калектыў, напрыклад, які ўзначальвае Аляксандр Сядзяка, быў сфарміраваны 20 гадоў назад, калі адкрылася школа.

-- Нам неабходна моладзь, -- пастаянна паўтарае ў раённым аддзеле народнай адукацыі дырэктар А. Сядзяка.

Яго, прынамсі, і разумеюць, і падтрымліваюць у раёне. Але што можна зрабіць, калі энтузіястаў цяпер засталося мала. Як легенду, з сумам і жалем расказваюць цяперашнія настаўнікі пра тое, як ставіліся да іх калег раней. Некалі настаўнік -- гэта быў першы чалавек, з ім лічыліся, яго паважалі, кланяліся, убачыўшы здаля, аж у пояс. А цяпер у масавай свядомасці любы гандляр -- больш паважаная асоба. Матэрыяльныя каштоўнасці бяруць верх над духоўнымі ў нашым грамадстве.

-- Сучасная школа трымаецца на фанатах сваёй справы, -- лічыць А. Сядзяка, -- якія прысвяцілі дзецям усё жыццё і не ўяўляюць свайго існавання без яе.

І гэта небеспадстаўнае меркаванне. Іншым разам сапраўды ствараецца такое ўражанне, што школа нікому не патрэбна: ні ўладам, ні краіне. Дырэктары школ мусяць самі шукаць выкладчыкаў, знаходзіць сродкі на рамонт, на набыццё абсталявання і г. д. Як кажа А. Сядзяка, грамадскія арганізацыі, ведаючы становішча школы, нярэдка адгукаюцца і дапамагаюць. Не кожная школа, я ўпэўнена можа нават марыць пра сістэму спадарожнікавага тэлебачання. А А. Седзяку з дапамогай бацькоў удалося яе ўстанавіць.

-- Адна справа ,-- лічыць ён, -- навучаць з крэйдай каля дошкі, і зусім іншая -- уключыць Бі-Бі-Сі ці французскую праграму, каб дзеці пачулі жывую гутарковую мову. Гэта зусім іншы ўзровень навучання замежным мовам, найбольш эфектыўны.

Усё гэта сведчыць, што і ў наш даволі цяжкі час можна ўдасканальваць навучальны працэс. Людзі разумеюць, што школа -- аснова будучыні краіны.

Сёлета дырэктару ўдалося знайсці грошы і транспарт, каб адправіць групу старшакласнікаў у лагер працы і адпачынку ў саўгас «Зубкі», што ў Клецкім раёне, з якім школа падтрымлівае сувязі больш за 10 гадоў. Толькі дзве школы ў раёне здолелі арганізаваць такія летнія лагеры для сваіх вучняў, бо гэта зусім няпростая справа.

VI

Аляксандр Генадзьевіч лічыць, што беларуская школа дасць магчымасць вырасціць нармальнае, адукаванае пакаленне грамадзян сваёй краіны. Гэта думка, як мне здаецца, больш за ўсё грэе яго душу. Асабліва тады, калі здараюцца нейкія непрыемнасці, узнікаюць праблемы. У жыцці ж без гэтага не абыходзіцца.

Што ж утрымлівае чалавека, які ведае чатыры мовы, мае цудоўныя арганізатарскія здольнасці, сувязі ў замежжы, на сціплай пасадзе дырэктара школы? Бо неяк не ўпісваецца гэты лёс у звычайныя схемы і сучасныя трактоўкі кар'еры.

-- Ведаеце што, -- сказаў мне Аляксандр Генадзьевіч, -- утрымлівае тое, што ў гэты цяжкі для Беларусі час я магу нешта зрабіць для яе будучыні. Гэта значыць для школы і для дзяцей. І гэта асноўнае. У сакавіку мы, прыхільнікі беларускай школы, правялі ўстаноўчы сход Таварыства беларускай школы, якое зараз рэгіструецца Міністэрствам юстыцыі. Я з'яўляюся віцэ-прэзідэнтам гэтага таварыства. Нагадаю, што ТБШ у свой час заснаваў Браніслаў Тарашкевіч, мэтай дзейнасці гэтай грамадскай арганізацыі было развіццё беларускага школьніцтва ў Заходняй Беларусі. Таму што палітыка паланізацыі вяла да таго, што Беларусь магла страціць будучыню. Гэта разумела беларуская інтэлігенцыя. Яна свае намаганні траціла на тое, каб дзеці пайшлі ў беларускую школу.

Я буду лічыць, што недарэмна пражыў жыццё, калі і мае намаганні ў гэтым накірунку дадуць плён.

Таццяна АНТОНАВА.

ЗАРПЛАТА НАСТАЎНІКА

ПРАФЕСАР І СЛУЖАЧЫ АТРЫМЛІВАЮЦЬ СЁННЯ АМАЛЬ АДНОЛЬКАВУЮ ЗАРПЛАТУ. А ЗАЎТРА?

Праблема выплаты заробку -- адна з самых надзённых. Не абышлі бокам гэтыя турботы і настаўнікаў, якія не могуць нават атрымаць нейкія грошы, ідучы ў водпуск. Ці існуе зараз пэўная праграма выхаду з такога становішча? З такім пытаннем мы звярнуліся да начальніка аддзела працы і заработнай платы Міністэрства адукацыі і навукі Лідзіі Іванаўны СУБОЦКАЙ.

-- Як вядома, сацыяльныя гарантыі ў сферы заработнай платы педагагічным работнікам з 1 студзеня 1994 года вызначаны артыкулам 34 Закона аб адукацыі, у якім прадугледжваецца гарантаваны ўзровень аплаты працы з рэгулярнай карэкціроўкай у адпаведнасці са змяненнем індэкса цэн і дыферэнцыраваная аплата ў залежнасці ад узроўню кваліфікацыі і вынікаў педагагічнай дзейнасці. Сярэдняя стаўка заработнай платы педагагічных работнікаў павінна быць не ніжэй сярэдняй заработнай платы служачых у прамысловасці, а прафесарска-выкладчыцкага саставу -- як мінімум у паўтара раза вышэй гэтага ўзроўню.

Аднак на працягу 1994--1995 і чатырох месяцаў 1996 гадоў гэты артыкул закона (аб якім гаварылася вышэй) не выконваецца ў поўным аб'ёме. Статыстычныя даныя сведчаць аб тым, што сярэдняя заработная плата настаўніка ў красавіку бягучага года склала 1131 тысячу рублёў, ці 78 працэнтаў ад сярэдняй заработнай платы служачых у прамысловасці, а прафесарска-выкладчыцкага саставу (на жаль, ёсць толькі даныя за сакавік) -- 1556 тысяч рублёў, ці 71,6 працэнта. Суадносіны заробку прафесараў, дацэнтаў да заробку служачых народнай гаспадаркі (якое ў 1950 годзе складала 8:1) зараз складае 1,1:1. Настаўнікі атрымліваюць у сярэднім нават менш за ўрача (63,7 працэнта ад заробку медыцынскіх работнікаў). Педагагічная праца характарызуецца высокай нервовай напружанасцю, патрабуе вытрымкі, самавалодання, творчасці. А заробкі зараз павышаюцца толькі за кошт павелічэння паўрочнай нагрузкі: на кожнага настаўніка ў сярэднім па рэспубліцы прыпадае 1,25 стаўкі, а на выкладчыка ў прафтэхвучылішчы, сярэдняй спецыяльнай установе -- 1,41 стаўкі. Ці гэта ж справядліва?

Таму зараз Міністэрствам працы была распрацавана канцэпцыя рэформы аплаты працы ў Рэспубліцы Беларусь ва ўмовах рынachных адносінаў, якая была адобрана ўрадам. Таксама зацверджаны план арганізацыйных мерапрыемстваў па рэалізацыі канцэпцыі. Дзеянні ў рамках гэтага плана вядуцца па двух напрамках -- удасканаленне аплаты працы педагогаў у рамках існуючай Адзінай тарыфнай сеткі і шляхам змянення існуючай сістэмы аплаты працы праз пераход на штатна-акладную сістэму аплаты працы. І гэта павінна дазволіць значна палепшыць матэрыяльнае становішча работнікаў адукацыі. Праўда, усё гэта -- хутчэй справа будучыні, няхай сабе і недалёкай.

Гутарыў Мікалай ЛІТВІНАЎ.

СЁННЯ -- ДЗЕНЬ РАБОТНІКАЎ ПРАКУРАТУРЫ

СІЛА ЗАКОНА

26 чэрвеня ў рэспубліцы ўпершыню будзе адзначацца прафесіянальнае свята -- Дзень работнікаў пракуратуры. Улічваючы значны ўклад работнікаў пракуратуры ва ўмацаванне законнасці і правапарадку, Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у 1995 г. і было ўстаноўлена гэтае прафесіянальнае свята.

Пракуратура была створана і пачала функцыянаваць у рэспубліцы з 26 чэрвеня 1922 года -- з прыняццем 3-й сесіяй ЦВК БССР «Палажэння аб пракурорскім наглядзе».

Да чэрвеня гэтага года ў органах пракуратуры ад раёна да апарату рэспубліканскай пракуратуры, у тым ліку і ваенных пракуратур, налічвалася 1755 супрацоўнікаў. Нягледзячы на нязначную колькасць, пракурорамі ў 1995 годзе прад'яўлена ў суды больш за 8 тысяч іскаў на агульную суму 731 мільярд 353 мільёны рублёў і каля 800 тысяч долараў ЗША. Пасля ўмяшання пракурораў правапарушальнікамі добраахвотна кампенсавана 24 мільярды 237 мільёнаў рублёў. Следчымі пракуратуры ў мінулым годзе завершана следства ў адносінах да 5680 асоб, якія ўчынілі найбольш цяжкія віды злачынстваў (забойствы, хабарніцтва, крадзяжы ў асабліва буйных памерах).

Толькі ў 1995 г. пракурорамі арыштавана 21.388 злачынцаў, падтрымана абвінавачанне па 16 тысячах 605 крымінальных справах. Па патрабаванню пракурораў адменена 836 неправамерных прыгавораў, разгледжана больш як 28 тысяч заяў і скаргаў грамадзян, з якіх кожная пятая задаволена.

Па выніках работы пракуратуры было рэабілітавана 131 тысяча 709 ахвяр палітычных рэпрэсій 20--80-х гадоў. У мінулым годзе пракурорскімі работнікамі ўзбуджана 257 крымінальных спраў у адносінах да службовых асоб, якія парушалі закон, больш за 8 тысяч (у асноўным службовых асоб) прыцягнута да дысцыплінарнай і матэрыяльнай адказнасці.

Сіла Закона -- вось асноўны прынцып работы органаў пракуратуры. Гэтаму і падпарадкавана ўся штодзённая дзейнасць пракурораў.

Аляксей ТАРАНАЎ, старшы памочнік Генеральнага пракурора.

Сёлета Мінскай абласной бальніцы спаўняецца дваццаць пяць гадоў. Гэты сучасны вялікі медыцынскі комплекс размешчаны ў маляўнічых мясцінах паблізу Мінска. У дваццаці пяці аддзяленнях бальніцы аднамачасова могуць лячыцца больш за тысячу хворых. Па многіх паказчыках гэтая ўстанова з'яўляецца лепшай у сваёй галіне. Медыкі абласной бальніцы карыстаюцца сучаснай тэхнікай -- у спалучэнні з вялікім практычным вопытам урачоў гэта прыносіць поспех у барацьбе з самымі цяжкімі захворваннямі.

На здымках: урач-нефролаг Іна Масло; урач Віктар Макараў і медсястра Кацярына Шаліма за пультам кіравання ўстаноўкай для дыстанцыйнага драблення ультрагукам камянёў у нырках.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

РАСІЯ І БЕЛАРУСЬ АБ'ЯДНОЎВАЮЦЬ НАМАГАННІ Ў ГАЛІНЕ ПРАВОЎ І СВАБОД ГРАМАДЗЯН

У Смаленску завяршылася першае пасяджэнне Парламенцкага сходу Супольніцтва Расіі і Беларусі.

Разгледжана дзевятнаццаць пытанняў, у тым ліку зацверджана часовая структура і Сакратарыят Парламенцкага сходу Супольніцтва Расіі і Беларусі. Месцам знаходжання рабочых органаў Парламенцкага сходу абрана Масква.

Савету Парламенцкага сходу, у які ўваходзяць Старшыня, яго намеснікі і старшыні камісій, даручана падрыхтаваць прапановы па фінансаванню дзейнасці Парламенцкага Сходу і ўнесці іх на зацвярджэнне Парламенцкаму Сходу.

Прынята Пастанова «Аб статусе грамадзян дзяржаў — членаў Супольніцтва Расіі і Беларусі». [illegible]

Камісіям Парламенцкага сходу Расіі і Беларусі даручана да 1 лістапада 1996 года ўнесці прапановы па [illegible]

дзяржаў, роўных правоў грамадзян краін — членаў Супольніцтва Расіі і Беларусі пры атрыманні адукацыі, у ахове здароўя, працаўладкаванні, аплаце працы, сацыяльнай абароне, [illegible]

Камісіі Парламенцкага сходу па заканадаўчых прапановах і рэгламенту сумесна з камісіямі па сацыяльнай палітыцы і гуманітарных пытаннях, экалогіі і прыродакарыстанню даручана [illegible]

Па выніках першага пасяджэння Парламенцкага сходу яго Старшыня Сямён Шарэцкі і першы намеснік Генадзь Селязнёў правялі прэс-канферэнцыю.

[illegible]

Прэс-служба ВС РБ—БЕЛТА.

…ПАДРЫХТАВАЦЦА ДА ШКОЛЬНАГА БАЛЮ

[illegible]

Надзея НІКАЛАЕВА.

РЭПАРЦЁР АТРЫМАЎ ЗАДАННЕ…

…АДЗНАЧЫЦЬ ЮБІЛЕЙ У КАФЭ

[illegible]

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗАМЕЖНЫЯ ІНВЕСТЫЦЫІ НЕ ДАБРАЧЫННАСЦЬ, А СУМЕСНАЕ ДАСЯГНЕННЕ ЎЗАЕМНАЙ ВЫГАДЫ

Праблемам прыцягнення замежнага капіталу ў эканоміку Беларусі прысвечана першая двухдзённая Міжнародная канферэнцыя па інвестыцыях, што адкрылася 25 чэрвеня ў Мінску. У адрас яе ўдзельнікаў паступіла прывітальнае пасланне Прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнкі, якое зачытаў на форуме прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір.

[illegible]

У пасланні кіраўнік дзяржавы запрасіў урады краін, фінансавыя і прамысловыя колы прыняць актыўны ўдзел у эканамічных і структурных пераўтварэннях у нашай краіне, адзначыўшы пры гэтым, што «са свайго боку Рэспубліка Беларусь гарантуе заканадаўчую абарону інтарэсаў замежных інвестараў, правоў чалавека, стабільнасць эканамічных сва- [illegible]

[illegible] раўтварэнняў у суседніх дзяржавах.

Кіраўніцтва Беларусі, растлумачыў Міхаіл Чыгір, засяродзіла галоўную ўвагу на запаволенні тэмпаў спаду вытворчасці, пераадоленні гіперінфляцыі з тым, каб прадухіліць збядненне народа. І гэтыя намаганні далі станоўчыя вынікі. Рэзка запаволіўся спад вытворчасці ўнутранага валавога прадукту, узровень ін- [illegible]

Сярод удзельнікаў форуму — прадстаўнікі ЮНКТАД, Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця, брытанскага фонду «Ноў-Хаў», Інстытута Адама Сміта і іншых міжнародных арганізацый, пасольстваў, акрэдытаваных у рэспубліцы, а таксама звыш двухсот беларускіх суб'ектаў гаспадарання розных формаў уласнасці.

Міхаіл ЖУРАВОВІЧ, БЕЛТА.

ГОМЕЛЬСКУЮ ВОБЛАСЦЬ НАПАТКАЛА ЗАСУХА, ПОТЫМ — ЗАМАРАЗКІ

[illegible]

Сяргей РАСОЛЬКА.

КРЫМІНАЛ

АХВЯРАЙ НЕВЯДОМЫХ СТАЛА ЖОНКА ЖУРНАЛІСТА

[illegible] бода» Юрыя Дракахруста. Паколькі гаспадар кватэры ў гэты час знаходзіўся ў службовай камандзіроўцы за мяжой, то злачынцы накінуліся на жонку журналіста і збілі яе. Галіна, разгубленасць, страх і адчай якой можна зразумець, твараў нападаўшых не запомніла. Адзінае, што ўрэзалася ў памяць, пальчаткі аднаго са злачынцаў і словы «перадасі пра гэта мужу». Ад болю і шоку жанчына страціла прытомнасць і апамяталася толькі праз нейкі час у ванне з гарачай вадой. З кватэры ў выніку нападу начных візіцёраў нічога не знікла, што яскрава сведчыць пра мэты прыходу злачынцаў.

Па факту злачынства пракуратурай Першамайскага раёна г. Мінска ўзбуджана крымінальная справа. Вядзецца следства. Ад якіх-небудзь каментарыяў пракуратура пакуль устрымліваецца. У сваю чаргу Юрый Дракахруст лічыць, што напад на кватэру зроблены па палітычных матывах.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

ЧАЧЭНЦЫ АБВІНАВАЧВАЮЦЬ РАСІЮ Ў ПАРУШЭННІ МІРНЫХ ПАГАДНЕННЯЎ

[illegible]

ПРЭЗІДЭНТ УКРАІНЫ НАВЕДАЎ ПОЛЬШЧУ

[illegible]

КАДАФІ ПАРУШЫЎ ЭМБАРГА ААН

[illegible]

«ЧЫСТКА» Ў РАСІЙСКАЙ АРМІІ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

[illegible] «ГКЧП-3».

КРЫСТАФЕР ІМКНЕЦЦА ПРЫНЕСЦІ МІР НА БЛІЗКІ УСХОД

Дзяржсакратар ЗША Уорэн Крыстафер [illegible] працягнуць адкрыты дыялог з палесцінцамі, пачаты яго папярэднікам. Сёння Крыстафер накіруецца ў Каір для сустрэчы з прэзідэнтам Егіпта Мубаракам і кіраўніком Палесцінскай аўтаноміі Арафатам. Візіт дзяржсакратара ў рэгіён на- [illegible]

КЛІНТАН ПРЫНЯЎ ПРЭЗІДЭНТАЎ БАЛТЫЙСКІХ КРАІН

[illegible] насць маруднымі тэмпамі пашырэння саюза НАТО.

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», Радыё 101,2 і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

КАБ СЯЛЯНЕ ГРОШЫ АТРЫМАЛІ

Ні для кога не з'яўляецца сакрэтам, што калгасы і дзяржгасы, выступаючы ў ролі пасрэдніка пры закупцы ў насельніцтва сельгаспрадукцыі, прымаюць выручку за яе ад гандлёва-нарыхтоўчых і перапрацоўчых прадпрыемстваў на свае рахункі. І хоць гэтыя грошы належаць фізічным асобам — здатчыкам прадукцыі — кіраўнікі гаспадарак не заўсёды спяшаюцца разлічыцца з людзьмі. Каб паканчыць з такой заганнай практыкай, Нацыянальны банк Беларусі накіраваў камерцыйным банкам рэспублікі ўказанне, у якім абавязвае іх забяспечыць кантроль за выкарыстаннем такіх сродкаў толькі па мэтаваму прызначэнню.

Дзмітрый ЖУК.

З 1 ВЕРАСНЯ ЎВОДЗЯЦЦА НОВЫЯ ПРАВІЛЫ ДАРОЖНАГА РУХУ

Нядаўна ў некаторых сродках масавай інфармацыі былі надрукаваны новыя Правілы дарожнага руху для Беларусі, увядзенне якіх рэгламентавана Пастановай Кабінета Міністраў РБ № 203 ад 21 сакавіка 1996 г. У законную сілу новыя ПДР уступаюць з 1 верасня 1996 года.

Пракаменціраваць наваўвядзенне карэспандэнт «Звязды» папрасіў намесніка начальніка ўпраўлення Дзяржаўтаінспекцыі МУС РБ падпалкоўніка міліцыі Аркадзя ЦЭХАВОГА.

— Шчыра кажучы, — зазначыў Аркадзь Яўгенавіч, — для рэспублікі даўно ўжо былі патрэбны «свае» Правілы дарожнага руху. А мы кіраваліся дагэтуль саюзнымі ПДР, зацверджанымі яшчэ ў 1987 годзе. Адразу пасля распаду СССР многія рэспублікі, як, напрыклад, Расія, Украіна, краіны Балтыі, прынялі свае Правілы, зыходзячы з асаблівасцей і адметнасцей дзяржавы.

Хачу адразу сказаць, што тым вадзіцелям, якія сябравалі са «старымі» ПДР, будзе няцяжка перабудавацца на новы лад. У новых Правілах дарожнага руху у асноўным захаваліся ранейшыя паслядоўнасць і назвы раздзелаў. Прычым у кожным раздзеле кампактна сабрана максімум інфармацыі, якая датычыцца нейкага канкрэтнага палажэння ці назвы. А наогул, на мой погляд, у новых Правілах сабрана ўсё самае прагрэсіўнае і перадавое з іншых краін. Пры гэтым строга ўлічваліся патрабаванні міжнародных венскіх канвенцый 1968 года па дарожнаму руху і дарожных знаках і сігналах і дапаўненняў да іх.

Наваўвядзенне адбылося з улікам шматгадовых напрацовак, фактаў дарожна-транспартных здарэнняў, адміністрацыйных правапарушэнняў. За гэтым пералікам, няцяжка здагадацца, стаіць здароўе людзей.

Гаворачы пра адрозненні новых ПДР ад старых, нельга не сказаць, што цяпер мы ўвялі такі раздзел, як «Рух у жылых зонах», якога раней не было. Ёсць што пачытаць і пачарпнуць для сябе цікавага і карыснага веласіпедыстам.

Як гэта ні банальна гучыць, але работнікі ДАІ заўсёды непакоіліся за жыццё вадзіцеляў, пасажыраў. Таму ў новых Правілах ёсць такі радок, што сёння з улікам акселерацыі і значнай загружанасці аўтатрас, рамянямі бяспекі неабходна прышпільвацца і падлеткам да 12 гадоў, і інвалідам.

Цяпер забаронена вадзіцелям пакідаць аўтамабіль з працуючым рухавіком.

Мяркую, што з новымі ПДР лепш за ўсё азнаёміцца самастойна і пажадана гэта зрабіць кожнаму чалавеку. Таму што ўсе мы ў гэтым жыцці, як гэта ні парадаксальна, звязаны з дарогай. Ці то на аўто, матацыкле, веласіпедзе, ці пешшу.

І каб быць спакойным за сваё жыццё, пажадана застрахавацца веданнем новых Правілаў дарожнага руху.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

БРАТЫ ПА КРЫВІ — БРАТЫ ПА НЯШЧАСЦЮ

На Беларусі за апошнія два месяцы рэзка павялічылася выяўляльнасць ВІЧ-інфіцыраваных наркаманаў.

Напрыканцы мінулага года ў нашай краіне было зарэгістравана ўсяго 113 вірусаносьбітаў СНІДу. Сем выпадкаў дабавілася ўжо ў гэтым годзе. А зараз новая, вельмі небяспечная хваля, бо калі вірус пранік у асяроддзе наркаманаў, ён будзе яшчэ доўга пакідаць тут свае сляды.

Такім чынам, жудасную статыстыку Рэспубліканскага цэнтра прафілактыкі СНІДу папоўняць яшчэ тры афіцыйна пацверджаныя выпадкі: адзін інфіцыраваны наркаман у Брэсцкай вобласці, два — у Гомельскай, дзе склалася асабліва небяспечная сітуацыя. Яшчэ чацвёра чакаюць канчатковага вынясення «прыгавору». Так, менавіта прыгавору, таму што спыніць СНІД чалавецтва пакуль не здолела. Усе былі выяўлены пры абследаванні ў спецыялізаваных лячэбных установах. Усе сямёра — вельмі маладыя людзі, але ўжо наркаманы са стажам, сярод іх ёсць нават сямейная пара. Некаторыя пачалі калоцца з 14 гадоў. Шок давялося перажыць і іх бацькам, якія, на жаль, вельмі позна зразумелі, што выхаваннем дзяцей трэба займацца з моманту іх з'яўлення.

Увогуле спецыялісты Цэнтра прафілактыкі СНІД Беларусі лічаць, што трэба быць гатовымі да рэзкага павелічэння «небяспечнай» статыстыкі. Асабліва калі прыняць пад увагу становішча ў суседніх Украіне і Польшчы, дзе СНІД лютуе менавіта сярод наркаманаў. Ніякія межы пакуль не могуць перакрыць дарогі, па якіх да нас прыходзіць бяда.

Ларыса ЦІМОШЫК.

СЯМЕЙНАЯ СВАРКА ЗАКОНЧЫЛАСЯ ТРАГЕДЫЯЙ

Трагедыя разыгралася ў вёсцы Дунайчыцы Клецкага раёна. Раніцай загарэўся дом мясцовай пенсіянеркі. На месцы пажару з чэрапна-мазгавымі траўмамі знайшлі гаспадыню і яе ўнука-другакласніка. Там жа быў абгарэлы труп старэйшага ўнука...

Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў УУС Мінаблвыканкома, устаноўлена, што ў час сваркі на глебе непрыязных адносінаў самасуд учыніў брат гаспадыні, раней судзімы, а цяпер нідзе не працуе. Затым ён падпаліў дом і спрабаваў скончыць самагубствам, нанёсшы сабе нажавы ўдар у вобласць шыі.

Бабулька з унукам, а таксама віноўнік падзеі шпіталізаваны.

БЕЛТА.

ПАЛІТЫКА — СПРАВА…ЖАНОЧАЯ

25 чэрвеня ў Мінскім палацы прафсаюзаў адбыўся другі з'езд Беларускай партыі жанчын «Надзея», якая, нагадаем, была створана ў 1994 годзе і налічвае цяпер 5,5 тысячы членаў.

Гаворка ішла аб неабходнасці ўтварэння палітычнага руху жанчын на Беларусі «бліжэй да сацыял-дэмакратычнай скіраванасці», як адзначыла старшыня савета партыі Валянціна Палевікова. Дарэчы, у выбарчай кампаніі ў Вярхоўны Савет удзельнічалі 34 кандыдаты ад партыі, і нягледзячы на тое, што гэтая спроба пакуль засталася беспаспяховай, партыя мае намер удзельнічаць у давыбарах, якія прызначаны на восень. Саветам партыі ўстаноўлены кантакты з прадстаўнікамі жаночых рухаў і палітычных партый Германіі, Румыніі, Канады, Японіі. Таксама вядзецца цеснае супрацоўніцтва з Федэрацыяй прафсаюзаў Беларусі. На першы план партыя «Надзея» ставіць абарону сям'і, мацярынства і дзяцінства і выступае як партыя грамадскага прагрэсу і дэмакратычных рэформаў.

Дзмітрый КАСТЭНКА.

«ГАРЫЗОНТ» РАЗЛІЧВАЕ НА ЎКАЗ ПРЭЗІДЭНТА

Для «Гарызонта», па меркаванню спецыялістаў прадпрыемства, этап крызісу мінуў.

Па словах намесніка генеральнага дырэктара па вытворчасці Анатоля Галубовіча, чакаецца, што Прэзідэнт падпіша ўказ, які прадаставіць прадпрыемству шэраг ільгот. Падпісанне дакумента павінна адбыцца з дня на дзень. Сродкі ў памеры 50 мільярдаў беларускіх рублёў, якія атрымала прадпрыемства па распараджэнню Прэзідэнта, былі выкарыстаны на запуск вытворчасці. У маі завод не сабраў і тысячы тэлевізараў, у бягучым месяцы будзе выраблена 10 тысяч, у снежні іх плануецца вырабіць ужо 25 тысяч. Анатоль Васільевіч пацвердзіў, што выпушчаная на працягу чэрвеня — верасня прадукцыя (кожны месяц каля 10—15 тысяч тэлевізараў) знойдзе пакупніка. Павелічэнне росту вытворчасці спадар Галубовіч прагназіруе ў сувязі з традыцыйным ростам попыту на прадукцыю завода ў асенне-зімовы перыяд. Каля 80 працэнтаў аб'ёму прадукцыі рэалізуецца ў Расіі. Астатняе купляюць жыхары Беларусі, Украіны, Казахстана.

Жанна КАТЛЯРОВА.

ПОГЛЯД

УКРАІНСКІХ ЗНЯВОЛЕНЫХ ЧАКАЮЦЬ НА РАДЗІМЕ

«На Украіне з увагай і напружанасцю сочаць за падзеямі ў Мінску, бо падобны варыянт пры пэўных абставінах можа чакаць і ўкраінцаў», — заявілі 22 чэрвеня падчас сустрэчы з беларускімі журналістамі дэпутаты Вярхоўнай Рады Украіны Яраслаў Ілясевіч і Юрый Тыма, якія наведалі Мінск.

Як было адзначана дэпутатамі, найбольшую трывогу выклікае становішча ўкраінскіх грамадзян, арыштаваных у беларускай сталіцы 26 красавіка. Арганізацыя УНА-УНСО днямі звярнулася да прэзідэнта прызнаваемай на Украіне Рэспублікі Ічкерыя Зелімхана Яндарбіева з прапановай абмяняць арыштаваных у Мінску 26 красавіка ўкраінцаў на расійскіх ваеннапалонных, што ўтрымліваюцца чачэнскай апазіцыяй. Паводле слоў Юрыя Тымы, ёсць звесткі пра тое, што Яндарбіеў падтрымаў гэтую прапанову, а падчас знаходжання дэпутатаў у Беларусі павінны якраз праходзіць перагаворы наконт магчымасці такога абмену паміж чачэнскімі ўзброенымі фарміраваннямі і расійскім бокам. Вынікі перагавораў пакуль невядомыя.

Таццяна СНІТКО.

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА З ГОМЕЛЬШЧЫНЫ

На пытанне: «Як ідзе служба?» начальнік Гомельскага абласнога ўпраўлення службы аховы падпалкоўнік міліцыі Фёдар Круглёў адказаў лаканічна «Працуем!» Пацвярджэнне таму наступныя факты, якія мелі месца ў розных рэгіёнах Гомельшчыны.

Літаральна гэтымі днямі на пульт цэнтралізаванай аховы Жлобіна паступіў сігнал трывогі з магазіна «Прадукты», які размешчаны ў адным з мікрараёнаў горада. Праз хвіліну ў памяшканні магазіна міліцэйскім нарадам былі затрыманы двое непаўналетніх, якія, разбіўшы шкло вітрыны, праніклі ўнутр магазіна і ўчынілі крадзеж прадуктаў харчавання на пяцьсот тысяч рублёў і грошай на суму адзін мільён семсот восемдзесят шэсць тысяч рублёў.

А вось міліцыянерам службы аховы Навабеліцкага райаддзела на працягу апошніх дзён двойчы прыходзілася спыняць проціпраўныя дзеянні грамадзян.

Першы раз на кантрольна-прапускным пункце нумар адзін мясакамбіната была затрымана аўтамашына «ГАЗ-53», якая належала аблаграпрамтрансу. Вадзіцель спрабаваў вывезці ўкрадзеную прадукцыю, схаваўшы яе пад падлогу кабіны.

І другі раз пры выездзе з магазіна «Ветэран», які знаходзіцца на навабеліцкай вуліцы Ільіча, быў аператыўна затрыманы за крадзеж нідзе не працуючы грамадзянін, раней судзімы.

Праявілі пільнасць і нарады Цэнтральнага аддзела аховы Гомеля. У 2 гадзіны 40 хвілін на вуліцы Кірава спынілі грамадзяніна, які нёс выкрадзеныя з кватэры рэчы — тэлевізар і радыёпрыёмнік.

А пазней супрацоўнікі гэтага ж аддзела аховы затрымалі мужчыну, які выклікаў у іх пэўнае падазрэнне. У ходзе разбору было выяўлена, што ён пабіў вартавога тэхнагандлёвага цэнтра «Гарант» і, карыстаючыся яго замяшаннем, выкраў тэлевізар.

Па ўсіх гэтых фактах узбуджаны крымінальныя справы.

Аляксандр ПУГАЧ, прэс-цэнтр МУС Беларусі.

МІЖНАРОДНАЯ КАНФЕДЭРАЦЫЯ СВАБОДНЫХ ПРАФСАЮЗАЎ ЗАЦІКАВІЛАСЯ СІТУАЦЫЯЙ У БЕЛАРУСІ

Як стала вядома карэспандэнту «Звязды», у панядзелак у Беларусі пачалося пасяджэнне Міжнароднай канфедэрацыі свабодных прафсаюзаў.

Беларусь на гэтай сустрэчы прадстаўляюць старшыня Свабоднага прафсаюза рэспублікі Генадзь Быкаў і прэзідэнт Беларускага кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў Сяргей Іўчын. Адна з асноўных праблем, якія будуць разгледжаны на кангрэсе, — сітуацыя на Беларусі і захады, якія зрабіла Міжнародная арганізацыя працы. Нагадаем, што членамі Міжнароднай канфедэрацыі свабодных прафсаюзаў з'яўляюцца больш як 120 мільёнаў чалавек са 120 краін свету. Пасяджэнне Канфедэрацыі працягнецца да 29 чэрвеня.

Сяргей ПРОТАС.

ВАБЯЦЬ ПУНСОВЫЯ ПАГОНЫ?

Сёлета ў падлеткаў, якія скончылі пятыя і шостыя класы сярэдніх школ, упершыню за апошнія дзесяцігоддзі з'явіцца магчымасць паступіць у Мінскае сувораўскае вучылішча.

Набірацца будуць толькі дзве роты, так што давядзецца прайсці жорсткі адбор. Конкурс у вучылішча ўжо сёння складае амаль дзесяць чалавек на месца.

Як адзначыў памочнік начальніка вучылішча па выхаваўчай рабоце палкоўнік Юрый Сянькоў, згодна з Указам Прэзідэнта Беларусі «Аб развіцці Мінскага СВВ» прыярытэт пры адборы перш за ўсё будзе аддадзены дзецям-сіротам, дзецям з малазабяспечаных, няпоўных і шматдзетных сем'яў. Правам першачарговага залічэння ў вучылішча карыстаюцца таксама дзеці, чые бацькі загінулі пры выкананні службовага абавязку. Зроблена гэта для таго, каб вярнуць вучылішчу асноўнае яго прызначэнне.

Аляксандр МАКАРАЎ.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

У Кітаі, як і ўсюды, дзеці любяць марожанае. Якое ж іх было здзіўленне, калі, паласаваўшыся эскімо, яны заўважылі, што палачка ўяўляе сабой фігурку аголенай жанчыны. Гэта адбылося ў адным з гарадоў Цзянсу. Занепакоеныя ўлады адправілі на прадпрыемства па вытворчасці марожанага нарад паліцыі, які знайшоў на складзе 10 тысяч такіх жа палачак. Прадпрыемства было закрыта.

Рэйтэр

Еўрапейская камісія — выканаўчы орган Еўрапейскага саюза — прыняла рашэнне, якое абавязвае аўтабудаўнічыя кампаніі, што выпускаюць аўтобусы і міні-аўтобусы, аснашчаць іх рамянямі бяспекі для пасажыраў. Аснашчэнне будзе праводзіцца паэтапна, з тым каб да 2001 года аўтобусы ўсіх мадэляў мелі гэтае простае прыстасаванне, якое даказала сваю эфектыўнасць пры дарожна-транспартных здарэннях. З ініцыятывай наконт гэтага выступілі ў красавіку бягучага года ўрады шэрага краін ЕС пасля серыі цяжкіх катастроф аўтобусаў на еўрапейскіх дарогах.

Рэйтэр

62-гадовая жыхарка Бразіліі Антонія душ Празейрэш на працягу 25 гадоў насіла ў сабе зародак, памерам 20 см, які ператварыўся ў мумію.

Хірург клінічнай бальніцы Эдмунда Фераш падлічыў, што зародак ператварыўся ў мумію 25 гадоў назад. Па яго меркаванню, шкілет зародка вагой 1,3 кг не нанёс шкоды пацыентцы, таму што быў падвергнуты працэсу муміфікацыі, а таму не выклікаў ніякага заражэння. Урачы знайшлі гэты шкілет, калі праводзілі радыеграфічнае абследаванне: Антонія скардзілася на боль у жываце.

ЭКСТРА-ПРЭС.

ЖЫРЫНОЎСКАМУ НІХТО НІЧОГА НЕ ПРАПАНУЕ

Нечаканую заяву Уладзіміра Жырыноўскага аб немагчымасці свайго перадвыбарнага альянсу з камуністамі агенцтву «Аргументы и факты-Новости» пракаменціраваў дырэктар Цэнтра стратэгічнага аналізу і прагнозу Дзмітрый Альшанскі. На яго думку, лідэр ЛДПР аказаўся ў сітуацыі, калі яму ніхто нічога не прапануе. Таму Уладзімір Вольфавіч набівае сабе цану, спадзеючыся на чыю-небудзь зацікаўленасць у гульнях з камуністамі. Але гэта, згодна з меркаваннем Альшанскага, усяго толькі блеф перад Крамлём. Генадзь Зюганаў вядзе свае гульні з Белым домам і пакуль не схільны да сур'ёзнага саюза з Жырыноўскім, лічыць Дзмітрый Альшанскі.

МУЖЧЫН У АРМЕНІІ, МАГЧЫМА, БУДУЦЬ СТЭРЫЛІЗАВАЦЬ

Мужчын у Арменіі, магчыма, будуць стэрылізаваць. «Колькасць абортаў у Арменіі будзе рэгламентавана, а мужчынам, якія старэй за 35 гадоў і якія маюць траіх і больш дзяцей, мы прапануем стэрылізавацца», — заявіў намеснік міністра аховы здароўя краіны Вазган Дзэмірчан. Такое рашэнне тым больш дзіўнае таму, што многія жанчыны ў Арменіі засталіся без мужчын, якія ў пошуках лепшага лёсу паехалі ў Расію. У той жа час, армянская сям'я прызнана самай моцнай сярод дзяржаў СНД і Еўропы: разводаў у Арменіі ў тры разы менш, чым у Даніі.

СПОРТ-ЭКСПРЭС

БОКС НА «РЭАКТАРЫ». РЭАЛІІ СЁННЯШНЯГА ДНЯ

Днямі ў Мінску адкрываецца унікальная ўстанова — бокс-клуб «Рэактар». Адкрыццё яго будзе прымеркавана да прыезду ў Беларусь высокапастаўленых гасцей з баксёрскіх колаў свету — членаў прэс-камісіі Еўрапейскай асацыяцыі бокса (ЕАВА) на чале з прэзідэнтам гэтай арганізацыі балгарынам Эмілем Жэчавым, а таксама некаторых асоб з Міжнароднай федэрацыі бокса (AIBA).

Як сказаў на сустрэчы з журналістамі прэзідэнт Федэрацыі бокса Рэспублікі Беларусь Ігар Ражноўскі, ад гэтага візіту ў многім будзе залежаць поспех беларускіх баксёраў на Алімпійскіх гульнях у Атланце. У нас ужо ёсць пяць ліцэнзій. Шостая яшчэ вісіць у паветры.

Па словах кіраўніка ФБРБ, у свеце сёння шмат высакакласных баксёраў. А ў кожнай вагавай катэгорыі набярэцца 10—15 майстроў скуранай пальчаткі, якія дастойны адзін аднаго. У такім разе пераможцу разам з камп'ютэрам вызначаюць і сімпатыі чыноўнікаў з кіруючых структур еўрапейскага і сусветнага бокса.

Бокс-клуб «Рэактар» зможа, спадзяецца Ражноўскі, аказаць на людзей з ЕАВА і AIBA адпаведны ўплыў, каб цэнтр цяжару судзейскіх сімпатый на XXVI летніх быў скіраваны і ў бок нашых атлетаў.

Дарэчы, новы бокс-клуб — гэта першая чыста баксёрская ўстанова. Яна не капіруе лепшыя замежныя аналагі, аднак поўнасцю будзе адпавядаць еўрастандартам. Тут ёсць усе ўмовы і для баксёраў, і для гледачоў: душавыя, раздзявалкі, выдатны рынг, гасцявыя месцы. А чорна-белы колер, у якім выканана афармленне «Рэактара», будзе садзейнічаць эмацыянальнаму ўздыму як баксёраў, так і балельшчыкаў.

АНГЛІЧАНЕ ЗА ПАЎКРОКА АД ЗАПАВЕТНАЙ МАРЫ

Дзесяты чэмпіянат Еўропы па футболу імкліва падыходзіць да фінішу. Засталося згуляць усяго тры гульні: паўфіналы і фінал. Як і чакалася, сярод асноўных прэтэндэнтаў на медалі — немцы, англічане, французы. Бадай, толькі зборная Чэхіі неяк «незапланавана» вырвалася вельмі далёка і нават мае шанцы трапіць у фінал.

Мяркуючы па тым, што ў чвэрцьфінале чэхам аказалася па зубах вельмі перспектыўная і тэхнічная зборная Партугаліі — яны выйгралі 1:0, дык і зборная Францыі, якая стала саперніцай падначаленых Душана Угрына, не будзе надта цвёрдым арэшкам. Таму што французы толькі па серыі пенальці прабіліся ў паўфінал, пакінуўшы за бортам галандцаў.

Такі ж сумны канец быў прыгатаваны і зборнай Іспаніі. Лёс гульні Англія—Іспанія вырашаўся таксама 11-метровымі ўдарамі. Гаспадарам поля шанцавала больш.

Апошнім паўфіналістам стала зборная Германіі, якая не без цяжкасцей перамагла харватаў — 2:1. Дарэчы, галкіпер нямецкай каманды Кёпке прапусціў пакуль адзіны мяч у свае вароты.

У паўфіналах, якія пройдуць 26 чэрвеня, сустрэнуцца:

Францыя—Чэхія — (Манчэстэр)
Англія—Германія — (Лондан)

ЧЭМПІЁН ГУБЛЯЕ АЧКІ

Футбалісты мінскага «Дынама» згулялі з магілёўскім «Дняпром» матч 14-га — 2:2

«АТАКА» ЦЕРПІЦЬ КРАХ

У выхадныя дні прайшоў першы тур розыгрышу Кубка Інтэртота

Беларусь, як вядома, у гэтым турніры прадстаўляе мінская «Атака-Аўра». Першы матч сталічныя футбалісты праводзілі ў Маладзечне супраць валгаградскага «Ротара». Расіяне літаральна разграмілі сталічных футбалістаў (4:0) і ў групе № 7 выйшлі ў лідэры, паколькі іх саппернікі — швейцарскі «Базель» і данецкі «Шахцёр» згулялі ўнічыю — 2:2, а турэцкі «Анталяспорт» быў вызвалены ад гульняў.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	4.38	21.45	17.07
Віцебск —	4.19	21.44	17.25
Магілёў —	4.27	21.34	17.07
Гомель —	4.34	21.22	16.48
Гродна —	4.55	21.59	17.04
Брэст —	5.05	21.50	16.45

МЕСЯЦ

Першая квадра 24 чэрвеня

ІМЯНІНЫ

Пр. Акіліны, Антаніны, Анны, Іаана.
К. Яна, Паўла

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е; па поўдню рэспублікі пройдуць дажджы. Тэмпература паветра ў Віцебску і Гродне — 15—17, Мінску і Магілёве — 16—18, Брэсце — 17—19, Гомелі — 18—20 градусаў.

У наступныя двое сутак: 27-га — па паўднёва-ўсходняй палавіне, 28-га — па значнай частцы тэрыторыі дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература ўначы — 6—11, удзень — 14—19 градусаў цяпла.

Сядзіба

Выпуск № 341 Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

ВЫПАДАК, КАЛІ ШКВАРКА... ПСУЕ ЕЖУ

Мы заўжды скардзімся на прыродныя катаклізмы: лета — і раптам снег; ты сушыш — то пальне так, што здаецца, і канца не будзе; сухавеі — і раптам шторанцы туманы; расліны б'е град і крышаць, гнуць долу навальніцы. Усё гэта цяжка пераносіць людзям. Вядома, вельмі нялёгка і раслінам. Чалавек дапамагае ім: падвязвае да калкоў, накідвае плёнку і модны цяпер «спанбонд», ставіць падпоры, палівае, робіць многае іншае.

Вось і ў апошнія дні ўзнікла праблема: прайшлі дажджы. Па-летняму рашучыя, заліўныя. За некалькі хвілін выпадалі літаральна лівені вільгаці. Верхні слой глебы мякнуў, вада вымывала карысныя рэчывы. Гэта зусім не на карысць справы. «Шкварка» псуе ежу. Расліны задыхаюцца, бо карані не атрымліваюць неабходнай колькасці кіслароду — аднаго з асноўных элементаў жыццядзейнасці. Таму самая першая і неадкладная «камандзіроўка» дачніка — градка. Матычку ў рукі (а яшчэ лепш культыватар, палольнік, акучнік) — і на ўдарную вахту. Кратацьварушыць землю асцярожна: ля самай зялёнай сцябліны вельмі мелка (сантыметр-два), далей у міжрадкоўі — глыбей (да 5 і нават 10 сантыметраў). Такія рыхленні можна з поўным правам назваць паліваннем без... паліву. Мы разбураем верхнія капіляры, па якіх вільгаць літаральна ляціць у паветра, нібы з той шырокай сапсаванай водаправоднай трубы. Рыхлы верхні слой становіцца мульчай. Туды, да каранёў, паступаюць паветра і вільгаць, а адтуль вільгаць ужо нямае. Атрымліваецца рух у адным напрамку — да высокага ўраджаю.

У мінулым выпуску мы гаварылі пра падкормкі. Дык вось, на «мокрай» глебе можна даць сілкаванне. Падыдуць: поўнае угнаенне (азот+фосфар+калій), попел, кампост. Першае на квадратны метр дацца 30 грамаў (на пагонны метр — 15 грамаў), попелу — шклянку (вядома, ён таксама з вільгаці), кампосту — да чатырох кілаграмаў. Усё гэта загортваць у глебу. Уносіць адзін азот (гаворыць, што ён вымыты з глебы) нельга, бо гэта прывядзе да назапашвання нітратаў у раслінах. Вядома, тады нітраты будуць і ў пладах, зялёным лісці.

Калі адчуваеце, што раслінам холадна (агуркам, перцам, памідорам, кабачкам, баклажанам), можна выкарыстаць да літра цёплай падкормкі пад кожны корань. У гэтай справе наша рука — адметны тэрмометр. Не адчуваецца цяпла ці холаду, ці толькі лёгкае цяпло — якраз тое, што трэба. Вядома, паліваць-сагравальна толькі пасля рыхлення.

Яшчэ адна асаблівасць — «абед» з мікраэлементаў. Яго даць у першую чаргу агуркам, памідорам, якія цвітуць, перцам. На вядро вады выкарыстаць: 5 г бураку, столькі ж грамаў медната купарвасу, 0,5 г марганцовкі. Даць і пад корань, і на лісцях. І не на сырых, а абавязкова на сухіх — не будзе абпальвання.

На кветках памідораў, якія раскрылі пялёсткі, вельмі добра зрабіць слабае стымуляванне для ўзмацнення пладоў. Для гэтага ў адным літры раствору 0,5 г бурасу ці некалькі кропель ёду. Аперацыю паўтараць праз тры дні.

На заканчэнне — пра тэрміны падкормак. Усе падпаленні пад корань даюць эфект на працягу 10 дзён—двух тыдняў. Таму не хваліцеся, калі натхнёна зрабілі. Калі затрымка на два тыдні, то затрымаецца і ўраджай. Падкормкі на лісцах даюць плён ужо на пяты—сёмы дзень. Справа ў тым, што здаровыя зялёныя лісці маюць магчымасць «ўзяць». Усе тольні патрабна «страва» трапляе на іх паверхню, яна тут жа «ператраўліваецца». Некалькі дзён «страўлення» засвойваюць карысныя рэчывы. Урэшце вынікі наступае абавязкова.

ЧАСНОК З «БУЛЬБАЧКАМІ»

З сярэдзіны чэрвеня зімовы часнок выкідвае галоўны свой «лісток» — круглую сцяблінку, якая заканчваецца патаўшчэннем. Гэта тыя самыя «бульбачкі», якія выкарыстоўваюцца для аздараўлення сорту. Калі патрэбы ў гэтым насенным матэрыяле няма, сцяблінку адломваюць. Пажыўныя рэчывы ідуць тады ў галоўку, якая будзе большай і лепш сфарміраванай.

А калі стрэлкі з насеннем патрэбныя? У такім разе пакідаюць найбольш моцныя. Малыя і неразвітыя выдаляюць. Абавязкова пакіньце хоць некалькі стрэлак — з іх зярнятак насенне на будучы добраўраджайны сорт.

Усе адразаныя стрэлкі можна выкарыстаць. З іх гатуюць марынаваныя зялёныя парасткі на зіму — у пачатку выкарыстоўваюць для барацьбы з фітафторай. 1 кг стрэлак пасечы ці прапусціць праз мясарубку і на 5 гадзін — сутак заліваюць вадой. Потым працадзіць. Гэты сок настой разводзяць на 10 літраў і апрацоўваюць памідоры і бульбу. Яшчэ больш слабым настоем выкарыстоўваюць капусту — матылькі не сядаюць, бо чуюць не тых пах.

Сам часнок можна ўжываць мучыстая раса. Таму якраз у гэты час трэба апошні раз падкормкай (карвяк 1:8) і апрацаваць бардоскай сумессю. Зробіце — будзеце з высокім ураджаем. Найлепш ж час хутка пакідаюць — жніўень. А мы часта кампем у ліпені. Гэта, вядома, не значыць, што па градзе трэба ўкладаць ногами (жоўтымі) асобіны. Іх абавязкова выдаляюць.

ПЛЁНКА, ЯКАЯ, БЫ ДОБРАЯ МАМА, ЗАСЦЕРАГАЕ АД НЯГОД

Агульнавядома: парнічок ці цяпліца хутчэй за сурамае сабраць ранні ўраджай. Упэўнены, многія дачнікі і сёння ў чэрвені здымаюць ураджай агуркоў і нават памідораў. А перад гэтымі жаданымі зборамі былі скаваўшы рады, клопаты.

Усе поспех людзі звязваюць з плёнкай і шклом. У абуджанных так званага азанавага праменю, цяпер ўсё ідзе шчырэй, бо ўтрымліваем там найлепшы. Галоўнае — светла і знача цяплей. Калі верхні слой цяпліцы асвятлення ўзровень ад 1,5 да 2,5 метра, не дастаць і маразы ў шасць градусаў!

Але плёнка патрабуе і бераглівага догляду. Звычайна яе выкарыстоўваюць два гады. Можна і тры, і нават чатыры! Самае важнае — не дапусціць выцягвання пад уздзеяннем дажджу (так званы «кішэні») і ветру (вялікія прарэхі). Лепш — кропліны гэтыя падасон з вялікі «вызвалены».

Не зняхай плёнку, калі ў цяплым надвор'і плёнку магчыма свабодна, напуск да 15—20 працэнтаў. У халады яна сціснецца і сама выбера лішак. Калі халодна, плёнка загадкава без напускаў. На «даху» і па баках «прашчурваць» тонкім дротам шнуркам з поліэтылену. Прыбілі ўсё — зверху змоў паклаў палосы тых жа шнуркоў. Бліжэй да канца даху шнуры давасці чаму паці — праз 10—15 см, уверсе — радзейшыя. На такой «абрашоту» плёнка ляжыць роўна, нават не будзе хадзіць.

Вельмі клапатлівая справа — вокны і дзверы. Людзі майстраваць іх наўмысна. Усе выходна ўжытных больш і паветра ў цяпліцы ўвесь тэмпература шнуроў.

Вось палосы і плёнку зняць і зберагаць, не дапушчаючы абпалення прамянямі сонца. Захоўваюць плёнку ў цёмным месцы.

Калі вы берагліва ставіцеся да плёнкі, не даруйце, стварэння ўсе прыстасаванне вывесці ж злучыць і захаваеце яе. Вокны і дзверы ў цяпліцы таксама абавязкова.

Зверху ці з боку прывіваюць яны найпрасцей, а з пропіленые накручваюць на круглячок. З мэтай ацяплення трэба засланяць усе шчыліны ў вокнах каб, які сябе зрадзіе ля мінае ўсе светла ўсярэдзіне.

Як бы вы ні берагліва, а часу ўсё адно плёнка злуецца. На лета нават і з пэўным фуканнем сгаць і ўжывае праз тыдзень. Тады ўчастковы дастаў з канапы і ... па спілкаванні. Як раз цяплейшы ёсць пад гэтай плёнкай на практыцы — не для таго падтрымліваць, а для выкарыстання.

Трэба звяць на дапамогу ўсю сем'ю. Звычайна накіраваныя ўнутры трымае дошку пад дзіркай, другі звонку прыклейвае латку.

Газету ці паперу, якую выкарыстоўвалі, лёгка адрэзаць, калі намачыць некальк разоў вадой. На вялікі падатлівае. Яе можна змыць нават дождж. Не дарэзу, а за два-тры разы.

Захоўваць плёнку абавязкова сухой і ў месцах з больш-менш пастаяннай тэмпературай. Вядома, без доступу сонечных праменяў.

ПАКАШТУЙЦЕ, ШКОДНІКІ, ЧЫСТАЦЕЛУ

У многіх дачнікаў ля яблынь, вакол кустоў парэчак і ў малініку раслінаў дужым расліна з жоўтымі кветкамі. Гэта чыстацел вялікі — расліна з роду шматгадовых макавых. На Беларусі расце паўсюдна. Часта прыносіць, бо чыстацел, як вядома, расліна лекавая, ды і шкоднікаў не любіць. А ўвогуле ён знахадзіцца, цвіце з мая.

Адна з яго карысных якасцей — магчымасць выкарыстоўваць яго на дачы. Мне іншым, калі ведаюць, што ёсць выраж «павекам» з яго настою. А вы тыя яшчэ можаце ў чыстацеле шкоднікаў, калі яго раздушыць ці пашкодзіць, вылучаецца аранжавы сок. А яшчэ ён знішчае шкоднікаў. Настоены на звычайнай вадзе, настоены чыстацел дапамагае і змагацца асноўным з барацьбе з медзянічамі, тлёй, вусянямі, іншымі шкоднікамі.

Расліна, якая зацвіла, зразаецца. Яркая толькі тая, з якой сцябло — усяго 3-4 кілаграмы чыстацелу ўсклінку здробненым ў 10 літрах вады на працягу сутак. Працаджваюць. Апырскваць шкоднікаў раслінамі. Будзем толькі памятаць, што атрыманая таму настой далоні і плаціць і з тра ацяпленняў.

Чыстацел можна нарыхтаваць на наступны год. Лепш трав рабаванацую прасушыць у цені, пад навесам, і раскласці ў папяровыя пакеты. Высушаны растаць прыпасваюць (альляць), чыстацел, ці на капусце.

ЯК ДОЎГА ЧАКАЦЬ УРАДЖАЮ?

Так бывае заўсёды. Ледзь толькі пасеялі, скажам, кроп ды моркву, на трэці-чацвёрты дзень трушком на «агледзіны» — ці не ўзышлі? І з жалем заўважаем, што пуста на той палосцы. Нарэшце, паказаліся семядольныя лісточкі. І зноў той жа крос: як яны, хутка збор ураджаю ці не?

Між іншым, кожная культура мае свае межы ад усходу да збору ўраджаю. Жаданы час можна наблізіць, калі будзем добра даглядаць свой палетак, і, наадварот, адцягнем час збору ўраджаю, калі будзем абыякавымі.

Табліца, якую прыводзім, дасць неабходныя арыенціры. Прымяркуйце яе да сваіх збораў і вызначце, правільна ўказваюць вучоныя ці робяць памылку. Запісвайце, чым «паганялі» расліны на дыстанцыі.

Працягласць перыяду росту і развіцця агародных культур

Культура	Колькасць дзён ад усходаў да ўборкі ўраджаю		
	скараспелыя	сярэдняспелыя	познияспелыя
Капуста белакачанная	100—125	125—150	160 і болей
Капуста цвятная	90—110	110—115	—
Кальрабі	70—80	80 і болей	—
Агуркі	32—55	55—60	65 і болей
Кабачкі	65—70	70 і болей	—
Памідоры	95—110	120—130	135—150
Морква	60—70	100—125	140 і болей
Буракі сталовыя	100—110	110—120	—
Рэпа	55—60	65—70	75—80
Рэдзька	50—60	100—110	110—120
Радыска	25—30	35—40	45 і болей
Цыбуля	60—80	90—110	120 і болей
Бульба	60—80	90—110	120 і болей

КРЫМІНАЛ

ТРАГІЧНАЯ РАЗВЯЗКА

ПАЛЯВОД калгаса імя Дзяржынскага Бабруйскага раёна Анатоль Юшкевіч ракавую кропку ў сваім жыцці паставіў у сорак гадоў. У росквіце жыццёвых сіл, калі, здавалася б, толькі і радавацца сямейнаму шчасцю, быў прыгавораны да расстрэлу.

У свой час за парушэнні працоўнай дысцыпліны, прагулы Юшкевіча выключылі з членаў калгаса. Шэсць гадоў ён запэўніваў кіраўнікоў гаспадаркі, што добрасумленнай працай загладзіць віну. Яму паверылі і зноў прынялі ў члены калгаса. Але Юшкевіч зноў забыўся пра абяцанне: як і раней, працягваў груба парушаць працоўную дысцыпліну, хуліганіць. Неяк на калгасным святе збіў спортінструктара. Канфліктаваў з суседзямі.

Выхаваўчая работа, праводзімая кіраўнікамі гаспадаркі, толку не дала, і праўленне вымушана было звярнуцца па дапамогу да міліцыі.

...У адзін з дзён да ўчастковага Мікалая Будніка падышоў брыгадзір Міхаіл Манько.

— Паслухай, Мікалай, правядзі, калі ласка, гутарку з Юшкевічам. Зневажае мяне, адмаўляецца працаваць і іншых з толку збівае. Неяк віламі мне пагражаў.

— Добра, паўшчуваем яго.

Пасля паўдня Юшкевіч прыйшоў дамоў. Жонка «для сагравання» паставіла на стол гарэлку. Яе хапала — сям'я рыхтавалася да вяселля сына.

Раптам у двары пачуўся брэх сабак. Выйшаўшы з дому, гаспадар убачыў у двары двух міліцыянераў. Аднаго пазнаў — гэта быў малодшы лейтэнант міліцыі ўчастковы інспектар Мікалай Буднік.

— Што вам трэба? — спытаў захмялелы палявод нечаканых гасцей.

— Зарэгіструй матацыкл. Два тыдні прайшло пасля накладання штрафу, а ты ўсё часу не знойдзеш, — папракнуў участковы. — Зноў аштрафую.

— Ідзіце з двара і без дэпутата-суседа не з'яўляйцеся! — пачаў крычаць на іх Юшкевіч. Потым, схапіўшы вілы, ударыў участковага. Тады ўчастковы дастаў пісталет Макарава і папярэдзіў хулігана, што будзе страляць, калі той яшчэ раз нападзе.

У спрэчку ўмяшалася жонка Юшкевіча. Падбегла і малалетняя дачка.

— Кладзіся на зямлю, буду страляць! — папярэдзіў участковы.

— Што, мяне пісталетам надумалі палохаць, вяселле вырашылі сарваць? Паглядзім, хто лепш страляе... Ідзіце па-добраму, інакш...

Распачаты канфлікт вырашыўся мірна. Ранены ў плячо Мікалай Буднік сеў у машыну і паехаў у вёску Міхалёва, у мясцовую бальніцу па медыцынскую дапамогу. Адначасова адтуль выклікаў нарад міліцыі.

«Прыглядваць» за хуліганам застаўся Генадзь Стральцоў.

Выдатны паляўнічы (на думку аднавяскоўцаў), добры гаспадар (па словах жонкі), Юшкевіч затаіў крыўду. У п'яным стане ад яго маглі ў вёсцы ўсяго чакаць. Тады яму лепш не трапляцца на вочы. Але малады оперупаўнаважаны аддзела крымінальнага вышуку Бабруйскага РАУС Генадзь Стральцоў не ведаў пра гэта. Вырашыў пацікавіцца, чаго той падаўся за вугал дома.

Крокі спынілі два раптоўныя стрэлы. Ён яшчэ паспеў сагнуцца, ірвануў да брамкі. Потым упаў. У свае дваццаць пяць гадоў...

Забойца зацягнуў цела міліцыянера ў двор, за дом, а сам, зарадзіўшы ружжо, затаіўся за дрэвам і пачаў чакаць «крыўдзіцеляў».

...Неўзабаве Мікалай Буднік вярнуўся да дома хулігана. Сюды ж на «УАЗіку» пад'ехалі яшчэ тры супрацоўнікі міліцыі: дзяжурны, капітан Міхаіл Сакун, оперупаўнаважаныя крымінальнага вышуку — старшыя лейтэнанты Уладзімір Казачонак і Генадзь Юркавец.

— Што здарылася? — устрывожана спытаў Юркавец.

— Ды вось, гаспадар дома пырнуў віламі.

— А зброя ў яго дома ёсць?

— Калі раней складаў пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні, зброі не бачыў.

Участковы сустракаў прозвішча хулігана ў спісе паляўнічых, але не прыдаў значэння, што менавіта за ім лічыцца зброя. Больш вопытны Уладзімір Казачонак на ўсякі выпадак дастаў пісталет.

— Я ведаю гэту «птушку», — сказаў Сакун.

— Разбяромся і так, без зброі, — і міліцыянеры ўчатырох увайшлі ў двор.

Пачуліся стрэлы... Цяжка ранены ў жывот Казачонак зрабіў пяць стрэлаў і страціў прытомнасць.

— Адыходзім! — крыкнуў Сакун, ранены ў руку чарговым стрэлам.

Міліцыянеры, пагрузіўшы ў машыну бездапаможнага Казачонка, паехалі ў бальніцу.

На месцы здарэння застаўся Генадзь Юркавец, оперупаўнаважаны крымінальнага вышуку. У двары ён убачыў жонку Юшкевіча, паклікаў да сябе.

— Дзе твой муж?

— У калідоры ляжыць, ранены. Ружжо побач з ім.

— Тады схадзі і забяры яго.

— Не ведаю, як гэта зрабіць, — плачучы адказала жанчына.

Удваіх наблізіліся да дома. На верандзе Юркавец убачыў чалавека, які ляжаў на баку. Міліцыянер нагой адкінуў зброю, падабраў патранташ. Злачынца лаяўся. Забраўшы зброю, оперупаўнаважаны выйшаў на ганак і... убачыў ногі чалавека. Ён пазнаў лейтэнанта Стральцова. Той быў мёртвы.

Хутка да месца здарэння пад'ехалі яшчэ чацвёра супрацоўнікаў міліцыі на чале з намеснікам начальніка райаддзела М. Кіеняй. Адкрыўшы ствалы зброі, яны ўбачылі, што ружжо было зараджана...

Вядома, забойца атрымаў па заслугах. Ён прыгавораны да выключнай меры пакарання — расстрэлу. Так «ацаніў» яго злачынныя дзеянні суд. А ўвогуле вынікі гэтай трагічнай драмы маглі б быць яшчэ больш сумнымі. Патронаў, якіх назапасіў Юшкевіч, хапіла б на многіх, каб не трапіла куля Казачонка ў забойцу...

Але размову тут трэба весці і аб іншым. Аб самым сумным. У гэтай сітуацыі перад супрацоўнікамі міліцыі паўстаў не прафесіянальны забойца, а азвярэлы калгаснік. Надзвычайнае здарэнне стала вынікам нездавальняючай арганізацыі дзейнасці дзяжурнай часці і кіраўніцтва Бабруйскага РАУС.

Вось заключэнне па факту надзвычайнага здарэння, зацверджанае былым міністрам унутраных спраў Ю. Захаранкам.

«...Адсутнасць на месцы здарэння Г. Стральцова не насцярожыла работнікаў міліцыі і ніякіх мераў па яго вышуку яны не прынялі.

...Пазней за ўсіх кіраўнікоў у РАУС прыбыў начальнік В. Рудман. Аднак на месца здарэння так і не выехаў. Растлумачыў, што на службовай машыне выехаў у калгас «Гігант» для арганізацыі сустрэчы намесніка міністра з насельніцтвам.

Адсутнічалі ў аддзеле і намеснікі начальніка, адказны дзяжурны».

Ну і далей — поўныя прафесіянальныя пралікі, безадказнасць і бездапаможнасць, неакуратнасць у абыходжанні са зброяй. Такі момант. «Ці стралялі з пісталета раней, не памятаем. Пісталет быў пачышчаны дрэнна, таму што ў райаддзеле міліцыі не было зброевага масла», — сцвярджалі следчаму Міхаіл Сакун і Мікалай Буднік.

«Старшы інспектар — дзяжурны капітан міліцыі М. Сакун, атрымаўшы ад участковага інспектара М. Будніка паведамленне аб тым, што яму аказана супраціўленне з выкарыстаннем вілаў і раненняў у руку, не зрабіў дзеянняў, якія абавязвалі яго праінфармаваць пракуратуру і дзяжурную часць УУС, увесці аператыўны план, які прадугледжвае адпаведную экіпіроўку асабовага саставу, накіраванне груп захопу, прыкрыцця і да т. п. Праявіў нядбаласць, не праверыў па картатэцы ўладальнікаў паляўнічай зброі наяўнасць ў А. Юшкевіча яе.

Начальнік аддзела крымінальнага вышуку маёр міліцыі М. Багам'я таксама праявіў крайнюю бесклапотнасць і некампетэнтнасць».

Так, каб не было на месцы здарэння В. Казачонка, які меў пры сабе табельную зброю, вынікі маглі б быць яшчэ больш трагічнымі.

За праяўленую нядбаласць, парушэнні патрабаванняў інструкцыі і за нізкую арганізацыю дзейнасці дзяжурнай часці аддзела, самаўхіленне ад службовых абавязкаў, нізкі ўзровень прафесіянальнай падрыхтоўкі сярод асабовага саставу начальнік РАУС падпалкоўнік міліцыі В. Рудман быў звольнены з органаў унутраных спраў па службовай неадпаведнасці.

Такая развязка гэтай трагічнай драмы. За некампетэнтнасць і непрафесіяналізм давялося развітацца з жыццём маладому супрацоўніку міліцыі. Пад пагрозу было пастаўлена жыццё многіх людзей.

Славамір АНТАНОВІЧ.

ПОГЛЯД

МАСЦІЎ ДАРОГУ Ў КУРАПАТЫ

Мне аднаму выпала даведацца з артыкула Р. Платонава «Ворагі народа» («Літаратура і мастацтва», 5 красавіка 1996 г.), які жахлівы лёс чакаў мяне і маіх сяброў юнацтва — Пімена Панчанку, Алеся Бачылу, Рыгора Няхая, Івана Грамовіча, Уладзіміра Кандрацэню. А яны так і сышлі ў магілу, не ведаючы, што той, каго мы лічылі сябрам, каму шчыра верылі, з кім часта сустракаліся, Яўген Калубовіч — агент НКУС па мянушцы «Палонскі».

У артыкуле апублікаваны выяўленыя яго аўтарам у Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь сакрэтныя матэрыялы НКУС. Сярод іх дакладная запіска наркома ўнутраных спраў БССР Л. Цанавы сакратару ЦК КП(б) Беларусі П. Панамарэнку — інфармацыя аб ходзе агентурнай распрацоўкі групы студэнтаў Мінскага педінстытута і выкладчыкаў сярэдніх школ у раёнах Мінскай і Магілёўскай абласцей па стану на 28 лютага 1939 года.

Л. Цанава паведамляў, што ў чэрвені 1938 года на падставе паступіўшых ад агента «Палонскага» агентурных матэрыялаў заведзена і распрацоўваецца справа пад назвай «Арганізатары». Па справе праходзілі «як актыўныя ўдзельнікі антысавецкай групы шэсць чалавек». Імёны іх названы вышэй. Не абышлося — магчыма, па недасведчанасці агента ці па недагляду следчага, які вёў справу, — без недакладнасцей. Вёска Лешніца, дзе нарадзіўся Бачыла, названа Лошніца, а вёска Сініло, дзе ён настаўнічаў, атрымала назву Сінега; Любоніцкі сельсавет, куды ўваходзіла мая родная вёска Кострычы, стаў Любавіцкім; Рыгор Няхай чамусьці набыў імя Гаўрыла. Ды гэта дробязі. Куды больш істотнае тое, што было ў даносах «Палонскага». А ён масціў нам дарогу ў Курапаты: на яго агентурных звестках грунтаваліся сфармуляваныя ў дакладной запісцы абвінавачанні ў «контррэвалюцыйнай», «нацфашысцкай» дзейнасці.

Пазнаёміліся мы ў 1936 годзе. Грамовіч, Кандрацэня і я вучыліся на літфаку Мінскага педінстытута. Тут жа, на літфаку, займаліся ў час заліковых сесій завочнікі настаўніцкага інстытута Панчанка, Бачыла і Няхай, якія працавалі ў вясковых школах. Усе мы пачалі ўжо друкавацца ў газетах і часопісах; захапленне літаратурай, уласныя творчыя клопаты і зблізілі нас. А з Калубовічам пазнаёміў Панчанка: аднойчы прывёў яго ў інтэрнацкі пакой да Грамовіча.

У дакладной запісцы пералічаны месцы нашых сяброўскіх сустрэч: «Пад выглядам гутарак на літаратурныя тэмы гэтая група распрацоўваемых намі асоб перыядычна збіраецца ў гор. Мінску на кватэрах Грамовіча і Кандрацэні (інтэрнат педінстытута, пакоі №№ 11 і 25), на кватэры крыніцы — «Палонскага» і радзей — у Калодзішчах Мінскага раёна (раён размяшчэння рацыі РВ-10), на кватэры Няхая Гаўрылы».

Месцы сустрэч названы дакладна. Найчасцей сустракаліся на кватэры Яўгена Калубовіча. Дык вось, аказваецца, якая гэта была «крыніца»! З яе, з гэтай бруднай «крыніцы», і чэрпаліся агентурныя матэрыялы. І не выпадкова, мабыць, пазначана ў дужках, што ў Калодзішчах, дзе жыў Няхай, размешчана «рацыя РВ-10»: апасаліся, каб мы, чаго добрага, не ўзарвалі станцыю беларускага радыёвяшчання.

Мяркуючы па тэксту дакладной запіскі, агент «Палонскі» карыстаўся асаблівым даверам энкавэдыстаў. Прынамсі, запіска сведчыць, што «па распрацоўцы «Арганізатары» працавала адна крыніца — «Палонскі». Шчыраваў, відаць, добра. Гэта з яго падачы з'явіліся такія абвінавачанні: група «склалася на глебе агульных антысавецкіх настрояў»; яна «групуе вакол сябе студэнтаў педінстытута, сярод якіх праводзіць антысавецкую агітацыю»; удзельнікі групы «выказваюць рэзкае незадавальненне праводзімымі мерапрыемствамі ВКП(б) і Савецкага ўрада, ідэалізуюць фашысцкі лад». Не хочацца далей цытаваць, дакранацца да бруду, замешанага на паклёпе і подласці.

Якімі ж пакручастымі сцежкамі часам ідзе чалавек! Сам Калубовіч, абвінавачаны ў нацыяналізме, тры гады правёў у турме і лагерах — пра гэта яго кніга «На крыжовай дарозе». Тады, відаць, і стаў «Палонскім», бо змог пасля заканчэння тэрміну вярнуцца на Беларусь. Такой магчымасці не мелі ні Максім Гарэцкі, ні Уладзімір Дубоўка, ні Язэп Пушча, ні дзесяткі іншых рэпрэсіраваных пісьменнікаў: ім толькі дабаўлялі новыя тэрміны.

Працуючы з 1934 года ў Мінску — спачатку ў школе, потым кансультантам-метадыстам у Наркамасветы БССР — Калубовіч заводзіў знаёмствы ў асяроддзі выкладчыкаў і студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў, творчай інтэлігенцыі. Поле дзейнасці ў яго было шырокае.

Інакш успрымаецца цяпер і вядомы мне даўні факт. Падчас вайны выдавалася газета-плакат «Фронтовая иллюстрация». У 1943-м ці ў пачатку 1944 года трапіў на вочы нумар гэтай газеты, у якім было некалькі фотаздымкаў з Мінска. На адным з іх — Яўген Калубовіч, зняты ў мундзіры нямецкага афіцэра. Як жа спрытна, пазіруючы фатографу, ускінуў ён руку ў фашысцкім прывітанні! А вось тэкст подпісу пад фота ўжо не памятаю. (У ваенным архіве ў Падольску або ў Нацыянальнай бібліятэцы Расіі ў Маскве, напэўна, можна адшукаць гэты нумар.) Алесь Бачыла і Рыгор Няхай вельмі абураліся, калі я расказаў ім пра ўбачаны здымак. Думаю, і пры немцах Калубовіч, акрамя ўсяго іншага, не цураўся рамяства стукача.

Нельга не пагадзіцца з высновай аўтара артыкула «Ворагі народа»: «... жорны энкавэдысцкай машыны спраўна круціліся і дзякуючы розным «Палонскім»... На рахунку правакатара Калубовіча, пэўна, не адно загубленае чалавечае жыццё.

Янка КАЗЕКА.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 26 чэрвеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Музыка без межаў». Музычна-інфармацыйная праграма.
8.55 Тэлеанонс.
9.00 «Камісар Рэкс». Тэлесерыял (Германія). 1-я серыя.
9.55 «Зорная ростань». Тэлевізійны конкурс маладых артыстаў эстрады. Фінал.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 23 градусы 40 хвілін на ўсход ад Грынвіча.
16.00 «Скрыжаванні вайны». Тэленавела.
16.30 «Як нараджаецца музыка?» Сустрэча з заслужаным настаўнікам Беларусі Галінай Цітовай і яе хорам.
17.00 Крэда. Кампенсацыя ўкладу і аблігацый мэтавай пазыкі.
17.20 Госці ў хату. Падарожжа па бурштынавай краіне (Літва).
17.50 Музычны антракт.
18.00 Кола часу. Жыццё і смерць капітана Гастэлы.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Камісар Рэкс». 2-я серыя.
20.00 «Хто гэта?» Тэлегульня.
20.05 Супергол.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 «Каралева Марго». Маст. фільм (Расія). 7-я серыя.
23.05 «Кан-96».
23.35 Каралеўскае паляванне.
0.15 Навіны.

ГРТ

5.00 Тэлераніца.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.30 Навіны.
8.15 «Канёк гарбунок». Мультфільм.
9.10 «Тэма».
9.50 «У свеце жывёл».
10.30 «Адгадай мелодыю».
11.10 Тэлерадыёкампанія «Мір». «Кантакт — дзелавое супрацоўніцтва краін Садружнасці».
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.45 Кактус і К.
14.55. До-мі-соль.
15.10 Покліч джунгляў.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 «Тэт-а-тэт».
16.30 «Сем дзён спорту».
17.20 «Адгадай мелодыю».
17.50 Футбол. Чэмпіянат Еўропы. Паўфінал. Трансляцыя з Англіі.
20.00 Час.
20.40 Праграма перадач.
20.45 Уладзімір Гасцюхін і Міхаіл Ульянаў у фільме «Наш бранепоезд».
23.45 Кацярына Васільева ў фільме-балеце «Старое танга».
0.50 «Гардэмарыны, наперад!». 2-я серыя.

Канал «Расія»

16.00, 19.00, 23.25 Весткі.
16.20 Расія ў тварах.
16.45 «Дзяўчынка з заўтра». Серыял для падлеткаў.
17.15 Пытанні радавога грамадзяніна.
17.25 Свая гульня.
17.55 Краіна пераможнага камунізму.
18.25 Выбары-96.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 Спорт-заклад.
20.35 Сам сабе рэжысёр.
21.05 Надвор'е на заўтра.
21.10 Рэпарцёр.
21.25 Футбол. Чэмпіянат Еўропы. 1/2 фіналу.

Расійскія універсітэты

8.00 Мір вашаму дому.
8.10 Пенсіён.
8.25 «Фуфель». Тэлевізійны маст. фільм.
10.00 Антрэ-соль.
10.30 СІВ. Навіны.
10.40 «Воўка ў трыдзевятым царстве». Мультфільм.
11.05 «Усё пра веласіпед». Дак. фільм (Вялікабрытанія). Фільм 2-гі. «Колы перамен».
11.25 «Пяць хвілін».
11.30 У рабочы поўдзень.
12.00 Педагогіка для ўсіх.
12.30 Чалавек у рыначнай эканоміцы.
13.00 Век Рускага музея. Перадача 5-я.
13.15 «Недаром помнит вся Россия...» Іграе духавы аркестр Маскоўскага Крамля.
13.30 СІВ. Навіны.
13.35 «Капітан Немо». Маст. фільм. 3-я серыя.
14.40 Мультфільм.
15.00 Майстры. «Ён навучыўся ляталь». Дак. фільм аб Андрысе Ліепе.
16.00 Музычныя навіны.
16.15 «Муззон».
16.45 СІВ. Навіны.

НТБ

17.00 Тэніс. Уімблдон-96.
18.00 «Сёння».
18.35 Герой дня.
19.00 Маст. фільм «Ззяючыя сёдлы».
20.40 Доктар Вугал.
21.00 «Сёння».
21.35 Гадзіна серыяла. Дэтэктывы Д. Х. Чэйза. «Перамяніце абстаноўку». 4-я серыя.
22.30 Часінка.
23.00 «Сёння.
23.20 Тэніс. Уімблдон-96.
0.15 Кафэ Абломаў.

Санкт-Пецярбург

11.55, 12.55, 13.55, 15.55, 17.55, 18.55, 19.55, 20.55, 21.55 Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.05 Тэрмін адказу — сёння.
13.35 Парады садаводам.
13.45, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
14.05 «Рэкет». 3-я серыя.
15.05 Сяргей Галанін і група «СерГА»
15.50 Стыль жыцця.
16.10 «Ікебана» Дак. фільм (Японія).
16.30 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
16.55 Спартыўны агляд.
17.05 Толькі без панікі.
17.30, 18.00 Паказвае Ленінградская АТК.
18.35 Вялікі фестываль.
19.05 «Першае каханне». Серыял.
20.05 Выбіраем прэзідэнта.
20.25 Формула згоды.
21.00 Спорт.
21.05 «Рэкет». 3-я серыя.
22.05 «На ноч гледзячы». Забаўляльная праграма.
22.20 Рэжысёр Г. Бяглоў. Аўтарскае прадстаўленне маст. фільма «Пекла, ці Дасье на самога сябе». 1-я частка.
23.40 «Галасуй, ці прайграеш».

Дарагая Ірачка! Віншуем цябе з днём нараджэння. Жадаем усяго самага найлепшага, здароўя, сямейнага дабрабыту.

З павагай сям'я Алферавых.

*Віншуем з днём нараджэння **Алену Бібік** з в. Кабанаўка (Жлобінскі раён). Жадаем здароўя, шчасця, кахання і добрых сяброў.*

Бабуля Лена і бацька.

Віншую аднакласнікаў з паспяховай здачай экзаменаў. Жадаю далейшых поспехаў.

г. Светлагорск. **Люда Канавалава.**

ЭКСЛІБРЫС «ЗВЯЗДЫ»

АДЧЫНІЦЕ ДЗВЕРЫ Ў РОДНЫ ДОМ

ВІТКА В. Дом, дзе жывуць словы: Слоўнік народнай мовы для дзяцей / Маст. М. Р. Казлоў. — Мн.: Маст. літ., 1995. — 127 с., іл.

Кажучы словамі літаратурнага крытыка, «Вітка — жывое, дзейснае звяно ў вялікім ланцугу культуры». Выключнай падзеяй у жыцці не толькі асабіста Васіля Віткі, але і ўсёй беларускай літаратуры апошніх гадоў мне бачыцца наступная кніга старэйшыны пісьменніцкага цэха — «Дом, дзе жывуць словы». Жанр яе патлумачвае падзагаловак: «Слоўнік народнай мовы для дзяцей».

Фактычна Васіль Вітка, акумулюючы свой літаратурна-педагагічны вопыт, стварыў кнігу для дарослага чытача, для бацькоў. Мне думаецца, што ў «Дома, дзе жывуць словы» можа быць і такое жанравае вымярэнне: эмацыянальна-метадычны дапаможнік для бацькоў, нераўнадушных, чуйных да роднай мовы.

І сам Васіль Вітка піша ва ўступным слове «Дзеці і мова»: «Авалодаць мовай, дасканаласцю слова можна толькі, калі яно гучыць у дзіцяці на слыху, як музыка, вабіць і дзівіць чарадзействам усёй сваёй сілы і характва. Слова не можа маўчаць. Не толькі сказанае, вымаўленае, але і напісанае — мы яго перш за ўсё чуем. Жывое, яно гаворыць з намі. Гучанне слова — гэта яго жыццё, яго дыханне.

Па абыходжанні са словам мы пазнаём нашага субяседніка — цікавы гэта чалавек, багаты душою, адметны спосабам свайго мыслення ці ўбогі, абыякавы і глухі да душэўнай чуйнасці іншых людзей».

Сабраныя разам вершы, загадкі, прыказкі і прымаўкі — уводзіны ў чароўны свет слова. Кніга багата ілюстраваная. Дзякуючы мастаку Мікалаю Казлову слова становіцца яшчэ ў большай ступені рэччу прыцягальнай, матэрыялізаванай. Адчыніце дзверы ў дом, пабудаваны для юнага чытача і яго бацькоў пісьменнікам-педагогам Васілём Віткам.

Адчыніце дзверы ў дом, дзе жыве яго Вялікасць Слова.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 68-28-57, 68-29-16, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 68-28-54, 68-29-68, палітыкі — 32-44-12, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 68-28-71. ФАКС: 32-35-05, 68-27-83.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 100260. Індэкс 63.850.
Зак. № 3172.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12